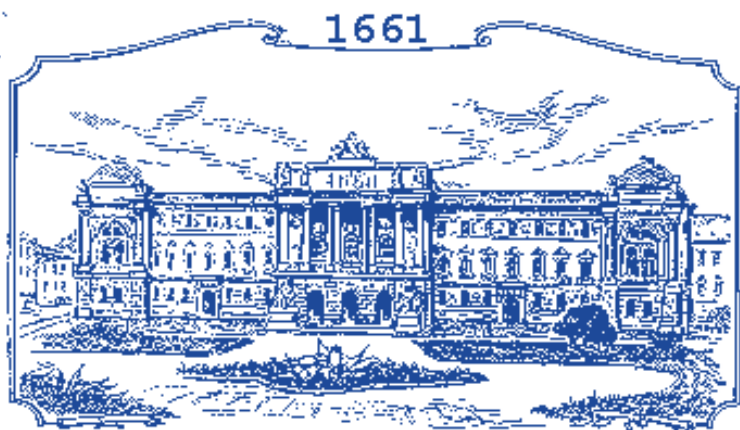

Львівський національний університет імені Івана Франка
Інститут післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки
Фінансово-економічний факультет

НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ

Львів – 2014

Рекомендовано до друку
Радою Інституту післядипломної освіти
та доуніверситетської підготовки
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 8 від 14.06.2013 р.)

Розглянуто на засіданні кафедри
фінансів, грошового обігу і кредиту
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 5 від 10.12.2012 р.)

Уклав Плиса Володимир Йосипович, кандидат економічних наук,
доцент, декан фінансово-економічного факультету
Інституту післядипломної освіти та доуніверситетської
підготовки Львівського національного університету імені
Івана Франка.

Відповідальний за випуск Ю. С. Занько.

НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ

© В. Й. Плиса, укладання, 2014

Підписано до друку 14. 01. 2014 р.
Формат 60×84/16. Папір офсетний. Гарнітура Bahnschrift Light SemiCondensed.
Друк цифровий. Ум. друк. арк. 5,1. Тираж 100.

ПЕРЕДМОВА

Система недержавного пенсійного забезпечення – це складова частина системи накопичувального пенсійного забезпечення, яка ґрунтується на засадах добровільної участі фізичних та юридичних осіб, крім випадків, передбачених законами, у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання учасниками недержавного пенсійного забезпечення додаткових до загальнообов'язкового державного пенсійного страхування пенсійних виплат.

Пропонований довідник основних понять і термінів недержавного пенсійного забезпечення допоможе усім зацікавленим з'ясувати точне значення окремих термінів, розкрити більш повно їхній зміст, правильно застосувати їх у процесі навчальної, наукової та практичної діяльності.

Ознайомлення з довідником сприятиме запобіганню багатозначності термінів у рамках єдиної терміносистеми, вживання понять і термінів у неприйнятному значенні, використання професіонально-просторічних форм, оманливої синонімії.

У сфері недержавного пенсійного забезпечення, яке здійснюється на принципах: законодавчого визначення умов недержавного пенсійного забезпечення; заінтересованості фізичних осіб у недержавному пенсійному забезпеченні; добровільності створення пенсійних фондів юридичними та фізичними особами, об'єднаннями фізичних осіб та об'єднаннями юридичних осіб; добровільної участі фізичних осіб у системі недержавного пенсійного забезпечення та вибору виду пенсійної виплати, крім випадків, передбачених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; добровільності прийняття роботодавцем рішення про здійснення пенсійних внесків на користь своїх працівників до системи недержавного пенсійного забезпечення; економічної заінтересованості роботодавця у здійсненні пенсійних внесків на користь своїх працівників до системи недержавного пенсійного забезпечення; неможливості необґрунтованої відмови роботодавця від здійснення пенсійних внесків до системи недержавного пенсійного забезпечення на користь своїх працівників, якщо роботодавець розпочав здійснення таких пенсійних внесків; рівноправності всіх учасників пенсійного фонду, які беруть участь в одній пенсійній схемі; розмежування

та відокремлення активів пенсійного фонду від активів інших суб'єктів недержавного пенсійного забезпечення та накопичувального пенсійного страхування з метою захисту майнових прав учасників пенсійного фонду та унеможливлення банкрутства пенсійного фонду; визначення розміру пенсійної виплати залежно від суми пенсійних коштів, облікованих на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду або застрахованої особи; гарантування фізичним особам реалізації прав, наданих їм Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; цільового та ефективного використання пенсійних коштів; державного регулювання розміру тарифів на послуги, що надаються у системі недержавного пенсійного забезпечення; відповідальності суб'єктів системи недержавного пенсійного забезпечення за порушення норм, передбачених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та іншими нормативно-правовими актами; державного регулювання діяльності з недержавного пенсійного забезпечення та нагляду за його здійсненням, ті чи інші конкретні відносини виражаються за допомогою спеціальної термінології. Професійне володіння поняттями та термінами недержавного пенсійного забезпечення, уміння застосовувати їх у практиці – один з головних критеріїв високої кваліфікації фахівця у галузі фінансів і страхування.

Для слухачів фінансово-економічного факультету, котрі вивчають навчальні дисципліни «Страхування» і «Соціальне страхування».

Українська абетка

А а, Б б, В в, Г г, Ґ ґ, Д д, Е е, Є є, Ж ж, З з, И и,
І і, Ї ї, Й й, К к, Л л, М м, Н н, О о, П п, Р р, С с,
Т т, У у, Ф ф, Х х, Ц ц, Ч ч, Ш ш, Щ щ, Ъ ъ, Ю ю, Я я

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

А

АДМІНІСТРАТОР НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Юридична особа, що здійснює адміністрування недержавних пенсійних фондів на умовах Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Адміністратором недержавного пенсійного фонду може бути: юридична особа, яка надає професійні послуги з адміністрування недержавних пенсійних фондів (професійний адміністратор); юридична особа – одноосібний засновник корпоративного пенсійного фонду, який прийняв рішення про самостійне здійснення адміністрування такого фонду, компанія з управління активами. Юридична особа, яка має намір провадити діяльність з адміністрування недержавних пенсійних фондів, повинна отримати в Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку ліцензію на провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів. Надання послуг з адміністрування недержавних пенсійних фондів може поєднуватися лише з діяльністю з управління активами відповідно до вимог, встановлених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Одноосібний засновник корпоративного пенсійного фонду, який самостійно здійснює адміністрування такого фонду, не має права здійснювати управління активами пенсійних фондів, якщо він не є компанією з управління активами. У разі створення корпоративного пенсійного фонду одноосібним засновником рішення про здійснення адміністрування самим засновником або про залучення професійного адміністратора приймається вищим органом управління або власником такого засновника. У разі прийняття рішення про самостійне адміністрування корпоративного пенсійного фонду його засновником такий засновник повинен утворити відповідний структурний підрозділ. Адміністратор надає послуги пенсійному фонду на підставі договору про адміністрування пенсійного фонду, який укладається з радою пенсійного фонду у письмовій формі. Адміністратор діє від імені пенсійного фонду і в інтересах його учасників.

АДМІНІСТРУВАННЯ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ У РАЗІ ПРИПИНЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ – АДМІНІСТРАТОРА ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. У разі припинення юридичної особи – адміністратора засновники такого адміністратора зобов'язані протягом п'яти робочих днів з дня прийняття рішення про початок відповідної процедури повідомити про це ради пенсійних фондів, з якими такий адміністратор уклав договори; осіб, які здійснюють управління активами пенсійного фонду; зберігачів відповідних пенсійних фондів; Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку. У разі ліквідації, а також припинення юридичної особи – адміністратора в результаті злиття, приєднання, поділу, внаслідок чого порушуються вимоги Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» щодо пов'язаних осіб, адміністратор зобов'язаний передати систему персоніфікованого обліку учасників фонду та відповідну документацію новому адміністратору в порядку, встановленому статтею 26 «Передача системи персоніфікованого обліку учасників недержавних пенсійних фондів» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

АНУЇТЕТ. Періодичні пенсійні виплати, які здійснюються з установленими інтервалами часу до того моменту, поки не настане певна подія, визначена у відповідному договорі;

АУДИТОРСЬКІ ПЕРЕВІРКИ У СФЕРІ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. Планові аудиторські перевірки діяльності пенсійних фондів, адміністраторів, компаній з управління активами, зберігачів, страховиків та банків, що надають послуги у сфері недержавного пенсійного забезпечення, проводяться не рідше ніж один раз на рік за рахунок юридичних осіб, що перевіряються. Результати аудиторських перевірок підлягають опублікуванню в порядку, визначеному Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Аудиторська перевірка проводиться аудитором, який має право на провадження аудиторської діяльності і займається виключно наданням аудиторських послуг згідно із законодавством. Аудиторська перевірка проводиться згідно із законодавством на підставі договору, який укладається між аудитором та юридичною особою, що перевіряється. Один і той же аудитор не може провадити перевірку двох і більше юридичних осіб, що надають послуги одному й тому ж пенсійному фонду. Аудитор не може проводити перевірку суб'єктів недержавного пенсійного забезпечення та вищезазначених юридичних осіб, якщо він або

його засновник (засновники) володіють часткою (паєм, акціями) у статутному капіталі цих суб'єктів (юридичних осіб) або їх засновника (засновників). Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку встановлює вимоги до аудиторів, які здійснюють аудит юридичних осіб – суб'єктів недержавного пенсійного забезпечення. Адміністратор і компанія з управління активами подають до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку річну фінансову звітність разом з аудиторським звітом (звітом аудитора).

В

ВЕДЕННЯ ПЕРСОНІФІКОВАНОГО ОБЛІКУ УЧАСНИКІВ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Забезпечується адміністратором та передбачає ведення індивідуальних пенсійних рахунків учасників фонду. Адміністратор зобов'язаний відкрити індивідуальний пенсійний рахунок учасника фонду протягом 30 календарних днів з дня укладення першого за часом пенсійного контракту на користь такого учасника, але не пізніше дати отримання першого пенсійного внеску за цим пенсійним контрактом. У разі переведення пенсійних коштів учасника фонду від інших фінансових установ відповідно до вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» адміністратор зобов'язаний відкрити індивідуальний пенсійний рахунок учасника фонду протягом 30 календарних днів з дня укладення договору про виплату пенсій на визначений строк або іншого документа, на підставі якого здійснюється переведення належних учаснику пенсійних коштів, але не пізніше дати отримання таких коштів. У системі персоніфикованого обліку індивідуальний пенсійний рахунок відкривається кожному учаснику фонду. Для ідентифікації учасника фонду в номері індивідуального пенсійного рахунка використовується реєстраційний номер облікової картки платника податків (ідентифікаційний номер Державного реєстру фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів), а у разі його відсутності використовується серія (та за наявності – номер) паспорта учасника фонду чи іншого документа, визначеного Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. На індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду ведеться облік суми належних йому пенсійних коштів в одиницях пенсійних активів та гривнях виходячи з поточної чистої вартості одиниці пенсійних активів пенсійного фонду. На індивідуальному пенсійному рахунку учасника

фонду ведеться окремо облік коштів накопичувальної системи пенсійного страхування, що належить учаснику, а також може відображатися інша інформація, визначена законодавством або внутрішніми документами адміністратора. Система персоніфікованого обліку учасників фонду повинна містити інформацію щодо кожного учасника фонду, вкладників фонду, які здійснюють внески на користь учасника фонду, інформацію про пенсійну схему, кількість одиниць пенсійних активів пенсійного фонду, чисту вартість одиниці пенсійних активів пенсійного фонду, загальну суму пенсійних коштів. Облік коштів та кількості одиниць пенсійних активів здійснюється окремо по учасниках накопичувальної системи пенсійного страхування та учасниках недержавного пенсійного забезпечення. Порядок ведення персоніфікованого обліку учасників пенсійних фондів визначається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Інформація з індивідуального пенсійного рахунку учасника фонду зберігається на паперовому та електронному носіях в адміністратора протягом строку дії відповідного пенсійного контракту та, якщо було укладено договір про виплату пенсії на визначений строк, протягом строку дії такого договору, а після припинення правовідносин між учасником (вкладником) фонду та пенсійним фондом – протягом десяти років, якщо інше не передбачене законодавством. На вимогу учасника фонду адміністратор зобов'язаний надавати виписку з його індивідуального пенсійного рахунку, при цьому один раз на рік – безоплатно.

ВИДИ ПЕНСІЙНИХ ВИПЛАТ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Пенсійні фонди відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» можуть здійснювати такі види пенсійних виплат: 1) пенсія на визначений строк; 2) одноразова пенсійна виплата. Розміри пенсійних виплат визначаються виходячи з сум пенсійних коштів, що обліковуються на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду, тривалості виплати та формули розрахунку величини пенсії на визначений строк згідно з методикою, затвердженою Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Пенсійні виплати здійснюються у грошовій формі в національній валюті України. Адміністратор планує обсяг грошових коштів, необхідних для здійснення пенсійних виплат учасникам фонду відповідно до укладених пенсійних контрактів, та надає відповідну інформацію особам,

що здійснюють управління пенсійними активами цього фонду в порядку, визначеному договором про управління активами.

ВИКОРИСТАННЯ ПЕНСІЙНИХ АКТИВІВ. Пенсійні активи, що накопичуються у пенсійному фонді, можуть бути використані виключно для цілей інвестиційної діяльності фонду, виконання зобов'язань фонду перед його учасниками та оплати витрат, пов'язаних із здійсненням недержавного пенсійного забезпечення, а саме: 1) інвестування відповідно до вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» з метою отримання доходу на користь учасників фонду; 2) виконання договорів виплати пенсії на визначений строк, укладених з учасниками фонду, та для здійснення одноразових пенсійних виплат, передбачених законом; 3) оплати договорів страхування довічної пенсії та договорів страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду, укладених із страховиком; 4) оплати послуг з адміністрування пенсійного фонду (крім випадків, коли адміністрування самостійно здійснює юридична особа – одноосібний засновник корпоративного пенсійного фонду), включаючи оплату рекламних і агентських послуг, пов'язаних з функціонуванням пенсійного фонду, витрат на оприлюднення інформації про його діяльність, передбаченої Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; 5) виплати винагороди за надання послуг з управління активами пенсійного фонду; 6) оплати послуг зберігача; 7) оплати послуг з проведення планових аудиторських перевірок пенсійного фонду; 8) оплати послуг третіх осіб, надання яких передбачено Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» або нормативно-правовими актами Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, включаючи оплату послуг інвестиційних фірм (посередників), витрат на ведення обліку та перереєстрацію прав власності на активи пенсійного фонду; 9) оплати інших послуг, надання яких передбачено Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та які визначені Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Використання пенсійних активів для інших цілей забороняється. Граничні розміри витрат, визначених пунктами 4–6, встановлюються як відсоток чистої вартості активів пенсійного фонду. Граничні розміри витрат, визначених пунктами 4–9, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів, встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Пенсійні активи не можуть включатися до ліквідаційної маси зберігача пенсійного фонду та

інших банків. Корпоративний та професійний пенсійні фонди можуть укласти договір страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду для всіх учасників фонду за рахунок частини їх пенсійних внесків. Порядок укладання такого договору та розмір страхового внеску за таким видом страхування визначаються у колективному договорі. Відкритий пенсійний фонд за бажанням учасників фонду може укласти договори страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду за рахунок частини їх пенсійних внесків. Розмір страхового внеску за таким видом страхування відповідно до цієї частини не може перевищувати одного відсотка розміру пенсійного внеску, сплачуваного учасником фонду або за учасника фонду, який виявив бажання брати участь у такому виді страхування. Страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду відповідно до цієї частини здійснюється згідно з Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та іншими нормативно-правовими актами з питань страхування.

ВИМОГИ ДО ДОГОВОРУ ПРО ВИПЛАТУ ПЕНСІЇ НА ВИЗНАЧЕНИЙ СТРОК.

Істотними умовами договору про виплату пенсії на визначений строк є: повне найменування пенсійного фонду та адміністратора, який здійснюватиме виплату пенсії, адреса, банківські реквізити, дата і номер свідоцтва про державну реєстрацію; дані паспорта громадянина України або паспортних документів іноземця учасника фонду та реєстраційний номер його облікової картки платника податків (ідентифікаційний номер Державного реєстру фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів), а у разі відсутності останнього – номер (та за наявності – серія) паспорта учасника фонду чи іншого документа, визначеного Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, тарифи адміністративних витрат, пов'язаних з виконанням зобов'язань за таким договором; обраний пенсійний вік учасника фонду; умови, періодичність та тривалість виплати пенсії на визначений строк; права і обов'язки сторін договору, відповідальність сторін договору за невиконання або неналежне виконання умов договору, порядок зміни та розірвання договору; порядок розрахунку залишку належних учаснику фонду пенсійних коштів у разі зміни або розірвання договору. Договір може містити інші умови за згодою сторін. На початку кожного фінансового року особі, яка отримує пенсію на визначений строк, обов'язково надається виписка з індивідуального пенсійного рахунка такої особи, визначена

частиною сьомою статті 52 «Звітність у сфері недержавного пенсійного забезпечення» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Отримувач пенсії на визначений строк має право вимагати надання виписки з його індивідуального пенсійного рахунка станом на будь-яку дату. У цьому разі така виписка надається за рахунок отримувача пенсії, крім випадків, коли вона необхідна для укладення договору страхування довічної пенсії. Максимальний розмір плати за надання виписки з індивідуального пенсійного рахунка на письмову вимогу отримувача пенсії встановлюється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. У разі смерті отримувача пенсії особі, яка має право на отримання належної їй суми пенсійних коштів, виписка, передбачена у цій частині, надається безоплатно станом на день смерті отримувача пенсії. Договір про виплату пенсії на визначений строк укладається у письмовій формі. При цьому обов'язковою умовою є ознайомлення особи, яка укладає договір, з пам'яткою, що містить роз'яснення основних положень договору про виплату пенсії на визначений строк, складеною відповідно до вимог, встановлених Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Розмір пенсії на визначений строк обчислюється за методикою, затвердженою Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Адміністратор за власний рахунок відшкодовує збитки, завдані учасникам фонду внаслідок надання недостовірної інформації або перерахування ним неповної суми пенсійних коштів до іншого пенсійного фонду, страховика або на пенсійний депозитний рахунок. Адміністратори не несуть відповідальності за недостатність суми перерахованих пенсійних коштів, якщо вона виникла внаслідок порушення порядку сплати пенсійних внесків вкладником фонду. Інвестування активів, з яких виплачується пенсія на визначений строк, здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Адміністратор, що здійснює виплату пенсії на визначений строк, зобов'язаний відшкодувати особі, з якою укладено відповідний договір, збитки, завдані внаслідок недотримання умов договору, згідно із законом. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку має право встановлювати додаткові вимоги до обліку та особливості інвестування пенсійних активів та коштів, призначених для виплати пенсії на визначений строк. Порушення встановленого порядку здійснення виплати пенсії на визначений строк не може бути підставою для будь-якого обмеження права учасника фонду на належні йому пенсійні кошти та пенсійні виплати.

ВИМОГИ ДО ДОГОВОРУ ПРО ОБСЛУГОВУВАННЯ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ ЗБЕРІГАЧЕМ. Істотними умовами договору про обслуговування пенсійного фонду зберігачем є: права і обов'язки сторін; порядок подання звітності та інформації з дотриманням вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та відповідних нормативно-правових актів; умови дострокового розірвання договору з дотриманням вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; порядок і строки передачі пенсійних активів та відповідної документації іншому зберігачу; порядок та умови блокування операцій з активами пенсійного фонду у разі порушення особою, що здійснює управління активами, вимог інвестиційної декларації та Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; порядок зміни умов договору, розподіл активів пенсійного фонду між особами, що здійснюють управління активами такого пенсійного фонду, відповідальність сторін за невиконання або неналежне виконання умов договору та порушення конфіденційності. Договір може містити за згодою сторін інші умови, які не суперечать законодавству. Невід'ємною частиною договору є інвестиційна декларація пенсійного фонду, відомості про осіб, що здійснюють управління активами пенсійного фонду, та копії договорів про управління активами, укладених з ними. Рада фонду може замінювати зберігача з обов'язковим повідомленням про це Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Заміна зберігача може здійснюватися: після закінчення строку дії відповідного договору про обслуговування пенсійного фонду зберігачем; у разі дострокового розірвання такого договору за ініціативою ради пенсійного фонду; у разі дострокового розірвання такого договору за ініціативою зберігача. Сторони договору можуть оскаржити рішення про дострокове розірвання договору про обслуговування пенсійного фонду зберігачем у судовому порядку. Дострокове розірвання договору про обслуговування пенсійного фонду зберігачем провадиться за ініціативою ради фонду у разі: 1) припинення дії Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку ліцензії на провадження діяльності із зберігання активів пенсійних фондів; 2) повідомлення органів державної влади про порушення зберігачем законодавства про недержавне пенсійне забезпечення; 3) порушення зберігачем умов договору про обслуговування пенсійного фонду зберігачем; 4) запровадження у зберігача тимчасової адміністрації, введення процедури санації зберігача, порушення справи про банкрутство зберігача, прийняття рішення про його ліквідацію. Договір про обслуговування пенсійного фонду

зберігачем може бути достроково розірваний за ініціативою зберігача у разі неспроможності зберігача виконувати свої функції відповідно до умов договору про обслуговування пенсійного фонду зберігачем, про що зберігач повинен письмово повідомити раду відповідного пенсійного фонду із зазначенням причин, які перешкоджають виконанню ним такого договору. У разі закінчення строку або розірвання договору про обслуговування зберігачем пенсійного фонду рада фонду зобов'язана: 1) письмово повідомити про це із зазначенням підстав розірвання договору Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку, зберігача, адміністратора, осіб, які здійснюють управління активами такого фонду, 2) укласти договір про обслуговування пенсійного фонду зберігачем з іншим зберігачем у термін, встановлений Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. У разі обрання нового зберігача попередній зберігач, з яким розривається договір, зобов'язаний: 1) забезпечити передачу всіх пенсійних активів фонду та належної документації новому зберігачу в зазначені у договорі строки; 2) виконувати функції зберігача щодо пенсійних активів, які залишатимуться у нього на зберіганні, до повної передачі всіх пенсійних активів фонду новому зберігачу цього фонду; 3) повністю завершити передачу пенсійних активів та всієї належної документації до дати припинення дії договору, укладеного зберігачем з радою пенсійного фонду. Оплата послуг зберігача пенсійного фонду провадиться за тарифами, встановленими у договорі. Порядок обчислення тарифів, їх граничний розмір встановлюються згідно із законодавством Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

ВИМОГИ ДО ДОГОВОРУ ПРО УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Рада пенсійного фонду має право укладати договір про управління активами пенсійного фонду з особою, яка отримала ліцензію на провадження діяльності з управління активами. Істотними умовами договору про управління активами пенсійного фонду є: повна назва та місцезнаходження (юридична адреса) органів управління договірних сторін; вид пенсійного фонду (відкритий, корпоративний чи професійний); предмет договору, права і обов'язки сторін; обсяги пенсійних активів та умови їх розподілу між особами, що надають послуги з управління активами пенсійного фонду (в разі укладення договору про управління активами пенсійного фонду більше ніж з однією такою особою); застереження щодо

конфіденційності; порядок подання звітності та інформації; відповідальність сторін за невиконання або неналежне виконання умов договору та порушення конфіденційності; строк дії договору, розмір винагороди за надання послуг з управління активами; порядок зміни умов договору, умови дострокового розірвання договору. Договір може містити за згодою сторін інші умови, які не суперечать законодавству. Невід'ємним додатком до договору є інвестиційна декларація пенсійного фонду.

ВИМОГИ ДО ЗДІЙСНЕННЯ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ.

Управління активами пенсійного фонду здійснюється особою, яка провадить діяльність з управління активами пенсійного фонду, окремо щодо кожного пенсійного фонду відповідно до затверджених їх статутами пенсійних схем та інвестиційних декларацій у порядку, що визначається договором про управління активами пенсійного фонду і Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення», в тому числі шляхом надання відповідних розпоряджень інвестиційній фірмі та зберігачу. Особа, яка провадить діяльність з управління пенсійними активами, зобов'язана: здійснювати операції щодо управління активами відповідно до інвестиційної декларації пенсійного фонду та укладеного договору про управління активами; дотримуватися внутрішніх правил та процедур оцінки і управління ризиками, пов'язаними з інвестуванням пенсійних активів, що відповідають вимогам, встановленим Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку; подавати щороку раді фонду пропозиції щодо внесення змін до інвестиційної декларації фонду, надавати звітність, передбачену Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». У разі коли особа, що провадить діяльність з управління активами пенсійного фонду, надає розпорядження щодо операцій з цінними паперами інвестиційній фірмі, копія цього розпорядження обов'язково надається зберігачу.

ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ НАДАЮТЬ АГЕНТСЬКІ ПОСЛУГИ. Агентські послуги надаються фізичними особами на підставі договору доручення про надання таких послуг, який укладається з адміністратором. До агентських послуг належать: 1) будь-яка дозволена законодавством діяльність, спрямована на забезпечення переконання осіб у необхідності укладення пенсійного контракту з пенсійним фондом; 2) послуги з укладення пенсійних контрактів за дорученням адміністратора. Адміністратор повинен вести реєстр осіб, які надають агентські послуги, до якого вноситься така інформація: 1) прізвище,

ім'я та по батькові фізичної особи; 2) дата, місце народження та місце проживання із зазначенням адреси фізичної особи; 3) дані паспорта громадянина України або паспортних документів іноземця фізичної особи та реєстраційний номер її облікової картки платника податків (ідентифікаційний номер Державного реєстру фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів), а у разі його відсутності – номер (та за наявності – серія) паспорта фізичної особи чи іншого документа, визначеного Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку; 4) номер договору доручення про надання агентських послуг, укладеного з цією особою, дати укладання та закінчення (розірвання) цього договору. Агентські послуги у сфері недержавного пенсійного забезпечення має право надавати фізична особа: яка є дієздатною та не має судимості за умисні кримінальні правопорушення; яка ознайоmlена із законодавством з питань недержавного пенсійного забезпечення адміністратором, з яким така особа уклала договір про надання агентських послуг; інформація про яку внесена адміністратором пенсійного фонду, з яким вона уклала договір про надання агентських послуг, до реєстру осіб, що надають агентські послуги. Виключення з реєстру особи, яка надає агентські послуги, здійснюється адміністратором у разі: 1) закінчення (розірвання) договору доручення про надання агентських послуг; 2) втрати особою дієздатності; 3) надання агентських послуг з порушенням законодавства; 4) набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо цієї особи за скоєння нею умисного кримінального правопорушення. Адміністратор зобов'язаний надавати на вимогу Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку реєстр осіб, які надають агентські послуги, або виписки з такого реєстру. Особи, які надають агентські послуги пенсійним фондам, несуть відповідальність за неналежне здійснення наданих їм повноважень відповідно до положень укладеного з ними договору та згідно із законом.

ВИМОГИ ДО СТВОРЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО АДМІНІСТРАТОРА НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Професійний адміністратор може утворюватися фізичними та юридичними особами, в тому числі особами, що є засновниками пенсійних фондів будь-якого виду, в формі акціонерного товариства або товариства з обмеженою відповідальністю відповідно до законів з питань регулювання діяльності господарських товариств з урахуванням особливостей, встановлених Законом України «Про недержавне

пенсійне забезпечення». Зберігач не може бути засновником адміністраторів тих пенсійних фондів, з радами фондів яких він уклав договори про обслуговування пенсійних фондів. Професійний адміністратор, утворений як акціонерне товариство, має право випускати виключно прості іменні акції. Професійний адміністратор має найменування, яке відображає його організаційно-правову форму, містить слова «адміністратор пенсійного фонду» та відрізняється від найменувань будь-яких інших адміністраторів пенсійних фондів.

ВИНАГОРОДА ЗА НАДАННЯ ПОСЛУГ З УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Розмір винагороди особі, що провадить діяльність з управління активами пенсійного фонду, є істотною умовою договору про управління активами пенсійного фонду, який укладається між радою пенсійного фонду і такою особою. Сума винагороди за надання послуг з управління активами пенсійного фонду визначається як відсоток чистої вартості активів пенсійного фонду, що перебувають в управлінні цієї особи. Винагорода виплачується у грошовій формі. Оплата послуг, пов'язаних з проведенням операцій з активами пенсійного фонду, які надаються третіми особами (послуги інвестиційних фірм, витрати на перереєстрацію прав власності на активи пенсійного фонду, інших послуг, передбачених цим Законом), здійснюється за рахунок пенсійного фонду шляхом оплати таких послуг цим особам на підставі документів, що підтверджують фактично отримані послуги, або шляхом відшкодування витрат особі, що провадить діяльність з управління активами, одночасно з виплатою винагороди за надання послуг з управління активами пенсійного фонду на підставі документів, що підтверджують фактично здійснені витрати.

ВІДКРИТИЙ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД. Недержавний пенсійний фонд, учасниками якого можуть бути будь-які фізичні особи незалежно від місця та характеру їх роботи;

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДМІНІСТРАТОРА ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Адміністратор пенсійного фонду несе відповідальність за своїми зобов'язаннями перед пенсійними фондами, з радами яких він уклав договори про адміністрування, всім майном, що належить йому на праві власності. Відшкодування збитків, завданих адміністратором, здійснюється за рахунок його резервного фонду, а у разі недостатності резервного фонду – за рахунок іншого майна адміністратора. Порядок формування та вимоги до

розміщення коштів резервного фонду встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Адміністратор не має права передавати свої зобов'язання перед пенсійними фондами іншим особам. Держава не несе відповідальності за зобов'язаннями адміністратора пенсійного фонду, адміністратор не несе відповідальності за зобов'язаннями держави.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗБЕРІГАЧА ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Зберігач несе майнову відповідальність за збитки, завдані ним пенсійному фонду внаслідок невиконання або неналежного виконання умов договору про обслуговування пенсійного фонду зберігачем, та відшкодовує їх відповідно до умов цього договору і в порядку, встановленому законодавством. Зберігач не несе відповідальності за зобов'язаннями пенсійного фонду перед його учасниками, за зобов'язаннями осіб, що здійснюють управління активами пенсійного фонду, та адміністратора перед пенсійним фондом, крім випадків, передбачених законом. Зберігач несе відповідальність за неподання, несвоєчасне подання або подання завідомо недостовірної інформації раді пенсійного фонду, його адміністратору та особі (особам), що провадить діяльність з управління активами цього фонду, відповідно до законодавства та умов договору, укладеного з таким пенсійним фондом, а також Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку відповідно до законодавства.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСОБИ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Особа, що здійснює управління активами пенсійних фондів, несе відповідальність перед пенсійним фондом за виконання своїх зобов'язань і збитки, завдані пенсійному фонду внаслідок порушення цією особою законодавства, положень інвестиційної декларації пенсійного фонду або договору про управління активами пенсійного фонду, всім майном, що належить їй на праві власності. Збитки, завдані пенсійному фонду внаслідок порушень, визначених частиною першою цієї статті, відшкодовуються за рахунок резервного фонду особи, що здійснює управління активами такого пенсійного фонду, а у разі недостатності резервного фонду – за рахунок іншого майна цієї особи. Порядок формування резервного фонду встановлюється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

ВКЛАДНИК НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Особа, яка сплачує пенсійні внески на користь учасника шляхом перерахування грошових коштів до недержавного пенсійного фонду відповідно до умов пенсійного контракту та закону.

ВКЛАДНИКИ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Вкладником фонду будь-якого виду на користь учасника фонду, якщо інше не передбачено Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення», може бути: роботодавець учасника фонду, професійна спілка, об'єднання професійних спілок щодо своїх членів; сам учасник фонду, подружжя, діти, батьки, рідні брати і сестри, дід і баба учасника фонду, діти подружжя учасника фонду, у тому числі усиновлені ним (нею) діти, батьки подружжя учасника фонду. У будь-якому пенсійному фонді його учасники можуть бути одночасно і вкладниками такого фонду. Пенсійні кошти, що обліковуються на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду, є власністю такого учасника та використовуються на цілі, визначені Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Інформація про суму накопичених пенсійних коштів, належних кожному учаснику фонду, відображається на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду, який ведеться в системі персоніфікованого обліку.

Д

ДІЯЛЬНІСТЬ З НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. Сукупність організаційних, юридичних та інших передбачених законодавством дій, спрямованих на здійснення недержавного пенсійного забезпечення фізичних осіб.

ДОВІЧНА ПЕНСІЯ (ДОВІЧНИЙ АНУЇТЕТ). Пенсійні виплати, які здійснюються страховиком на підставі договору страхування довічної пенсії протягом життя фізичної особи періодично після досягнення нею пенсійного віку відповідно до законодавства про страхування;

З

ЗАГАЛЬНІ ОБМЕЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ПЕНСІЙНИМИ АКТИВАМИ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Особа, що здійснює управління активами

пенсійного фонду, під час провадження нею такої діяльності не має права: 1) формувати пенсійні активи за рахунок позикових (кредитних) коштів; 2) надавати майнові гарантії, забезпечені пенсійними активами, або будь-які кредити (позики) за рахунок пенсійних активів; 3) укладати угоди купівлі-продажу або міни пенсійних активів з обов'язковою умовою зворотного викупу; 4) розмішувати на банківських депозитних рахунках у грошових коштах та в ощадних сертифікатах банків, депозитних сертифікатах банків більш як 50 відсотків загальної вартості пенсійних активів; 5) придбавати або додатково інвестувати в цінні папери одного емітента більш як 5 відсотків загальної вартості пенсійних активів (крім цінних паперів, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України, та у випадках, визначених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення»); 6) придбавати або додатково інвестувати в цінні папери, доходи за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України, більш як 50 відсотків загальної вартості пенсійних активів; 6⁻¹) придбавати або додатково інвестувати в облігації міжнародних фінансових організацій, що розміщуються на території України, більш як 50 відсотків загальної вартості пенсійних активів; 7) придбавати або додатково інвестувати в цінні папери, доходи за якими гарантовано Радою міністрів Автономної Республіки Крим, та облігації місцевих позик більш як 20 відсотків загальної вартості пенсійних активів; 8) придбавати або додатково інвестувати в корпоративні облігації, емітентами яких є резиденти України, більш як 40 відсотків загальної вартості пенсійних активів; 9) придбавати або додатково інвестувати в акції українських емітентів більш як 40 відсотків загальної вартості пенсійних активів; 9⁻¹) придбавати або додатково інвестувати в акції українських емітентів, що не допущені до торгів на регульованому фондовому ринку, більш як 10 відсотків загальної вартості пенсійних активів; 10) придбавати або додатково інвестувати в цінні папери іноземних емітентів (крім облігацій міжнародних фінансових організацій, що розміщуються на території України) більш як 20 відсотків загальної вартості пенсійних активів; 11) придбавати або додатково інвестувати в іпотечні облігації більш як 40 відсотків загальної вартості пенсійних активів; 12) придбавати або додатково інвестувати в об'єкти нерухомості більш як 10 відсотків загальної вартості пенсійних активів; 13) придбавати або додатково інвестувати в банківські метали, у тому числі шляхом відкриття поточних та депозитних рахунків в установах банків у банківських металах, більш як 10 відсотків

загальної вартості пенсійних активів; 14) придбавати або додатково інвестувати в інші активи, що можуть бути оцінені за ринковою вартістю та не заборонені законодавством України, але не зазначені у цій статті, включаючи акції, набуті внаслідок перетворення юридичної особи, корпоративні права якої перебували в активах пенсійного фонду, в акціонерне товариство, більш як 5 відсотків загальної вартості пенсійних активів; 15) емітувати будь-які боргові цінні папери та похідні цінні папери; 16) придбавати цінні папери, емітентами яких є особи, визначені в пункті 1 частини третьої статті 47 «Склад активів пенсійного фонду» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; 20) розміщувати у зобов'язаннях однієї юридичної особи (крім облігацій міжнародних фінансових організацій, що розміщуються на території України) більш як 10 відсотків загальної вартості пенсійних активів; 20⁻¹) розміщувати в облігації однієї міжнародної фінансової організації, які розміщуються на території України, більш як 20 відсотків загальної вартості пенсійних активів; 21) тримати більш як 10 відсотків цінних паперів (корпоративних прав) одного емітента (крім облігацій міжнародних фінансових організацій, що розміщуються на території України); 21⁻¹) тримати більш як 20 відсотків облігацій, розміщених на території України, однієї міжнародної фінансової організації. Розміщення пенсійних активів накопичувальної системи пенсійного страхування здійснюється відповідно до нормативів, передбачених статтею 88 «Обмеження інвестиційної діяльності з пенсійними активами» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Під час провадження діяльності, пов'язаної з інвестуванням пенсійних активів корпоративного пенсійного фонду, дозволяється придбавати або додатково інвестувати в цінні папери, емітентами яких є засновники такого фонду, не більш як 5 відсотків загальної вартості пенсійних активів, з дотриманням інших вимог щодо складу і структури пенсійних активів, установлених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення», а протягом перших п'яти років з початку заснування таких фондів – не більш як 10 відсотків загальної вартості пенсійних активів. Купівля-продаж акцій (крім акцій, зазначених у пункті 9), облігацій українських емітентів особами, які здійснюють управління активами пенсійного фонду, провадиться виключно на організованому ринку капіталу з дотриманням вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку має право встановлювати додаткові

вимоги до фондової біржі, на якій здійснюється купівля-продаж акцій, облігацій українських емітентів особами, що здійснюють управління активами пенсійного фонду. Норми цієї частини не застосовуються у разі придбання акцій українських емітентів при їх розміщенні, якщо акції відповідного емітента входять до складу пенсійних активів пенсійного фонду. Обмеження, встановлене пунктом 5, не застосовується протягом шести місяців у разі додаткового інвестування пенсійних активів у акції відповідного емітента при здійсненні ним додаткової емісії акцій, якщо внаслідок такого інвестування зберігається частка пенсійного фонду у статутному капіталі відповідного емітента, а акції відповідного емітента входять до складу пенсійних активів пенсійного фонду. Усі надходження на поточні рахунки фонду мають бути використані за цільовим призначенням відповідно до статті 48 «Використання пенсійних активів» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» протягом двох тижнів з дати зарахування цих коштів. Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку можуть встановлюватися особливості застосування пунктів 4, 6 і 13 до досягнення пенсійним фондом обсягу активів у розмірі 500 тисяч гривень, але на строк не більше 18 місяців з дня включення пенсійного фонду до реєстру недержавних пенсійних фондів.

ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ. Система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання соціального захисту, що включає матеріальне забезпечення громадян у разі хвороби, повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати страхових внесків власником або уповноваженим ним органом (роботодавець), громадянами, а також бюджетних та інших джерел, передбачених законом.

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ». Визначає правові, економічні та організаційні засади недержавного пенсійного забезпечення в Україні та регулює правовідносини, пов'язані з цим видом діяльності.

ЗАКОНОДАВСТВО ПРО НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. Законодавство про недержавне пенсійне забезпечення складається з Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», законодавства

про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, законів України «Про адміністративну процедуру», «Про страхування», «Про банки і банківську діяльність», «Про інститути спільного інвестування», «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» та інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ. Законодавство про пенсійне забезпечення базується на Конституції України, складається з Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», законів України «Про недержавне пенсійне забезпечення», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», міжнародних договорів з пенсійного забезпечення, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України (закони про пенсійне забезпечення), а також інших законів та нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до законів про пенсійне забезпечення, що регулюють відносини у сфері пенсійного забезпечення в Україні. Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж ті, що передбачені законодавством України про пенсійне забезпечення, то застосовуються норми міжнародного договору. Виключно законами про пенсійне забезпечення визначаються: види пенсійного забезпечення; умови участі в пенсійній системі чи її рівнях; пенсійний вік для чоловіків та жінок, при досягненні якого особа має право на отримання пенсійних виплат; джерела формування коштів, що спрямовуються на пенсійне забезпечення; умови, норми та порядок пенсійного забезпечення; організація та порядок здійснення управління в системі пенсійного забезпечення.

ЗАСНОВНИК (ЗАСНОВНИКИ) НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Юридична особа або фізичні особи (для професійного пенсійного фонду), які створили пенсійний фонд чи приєдналися до нього після створення та набули прав і обов'язків, визначених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» для засновників пенсійного фонду.

ЗАСНОВНИКИ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Засновником відкритого пенсійного фонду можуть бути будь-які одна чи декілька юридичних осіб з урахуванням обмежень, встановлених частиною одинадцятою статті 6 «Недержавні пенсійні фонди та їх види» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Засновником корпоративного пенсійного фонду може бути юридична особа-роботодавець або декілька юридичних осіб-роботодавців, до яких можуть приєднуватися роботодавці-платники. Засновником (засновниками) професійного пенсійного фонду можуть бути об'єднання юридичних осіб-роботодавців, об'єднання фізичних осіб, включаючи професійні спілки (об'єднання професійних спілок), або фізичні особи, пов'язані за родом їх професійної діяльності (занять). Роботодавець може стати платником уже створеного корпоративного пенсійного фонду на підставі договору про участь у корпоративному пенсійному фонді за умови визнання статуту такого фонду, внесення відповідних змін до колективного договору (за умови його наявності) та обов'язкового повідомлення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про свою участь у пенсійному фонді. Повідомлення надсилається протягом двох тижнів з дати укладення роботодавцем - платником корпоративного пенсійного фонду договору про участь у корпоративному пенсійному фонді. Роботодавець, який виявив бажання стати платником уже створеного корпоративного пенсійного фонду, укладає з радою цього пенсійного фонду договір про участь у корпоративному пенсійному фонді, істотними умовами якого є: повна назва та місцезнаходження (юридична адреса) органів управління договірних сторін; предмет договору; права і обов'язки сторін; підтвердження відповідності роботодавця вимогам, передбаченим Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» для засновників корпоративних пенсійних фондів; порядок зміни умов договору; умови дострокового розірвання договору. Засновники відкритого пенсійного фонду не можуть бути зберігачем цього фонду та його аудитором. Засновники корпоративного або професійного фонду та роботодавці - платники корпоративного пенсійного фонду не можуть бути зберігачем, аудитором і компанією з управління активами цього фонду, а також його адміністратором, крім випадків, передбачених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». У разі створення свого корпоративного пенсійного фонду компанія з управління активами або банківська установа має право

здійснювати управління активами такого фонду та адміністрування фондом за умови отримання відповідних ліцензій у порядку, встановленому законодавством. Засновники будь-якого пенсійного фонду та роботодавці – платники корпоративного пенсійного фонду можуть бути засновниками компанії з управління активами та професійного адміністратора, з якими цей фонд уклав відповідні договори. Юридична особа може бути одночасно засновником не більш як одного корпоративного чи одного професійного пенсійного фонду. Така юридична особа може бути засновником одного або більше відкритих пенсійних фондів. Зміна складу засновників пенсійного фонду здійснюється відповідно до законодавства з урахуванням особливостей, встановлених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та статутом. У разі створення пенсійного фонду кількома засновниками один із засновників має право вийти з їх складу в порядку, передбаченому статутом пенсійного фонду, попередивши про це інших засновників та учасників фонду, на користь яких він сплачував пенсійні внески, не пізніше як за шість місяців до виходу з числа засновників пенсійного фонду. Якщо інше не передбачено законом, засновник або роботодавець – платник корпоративного пенсійного фонду може припинити сплату пенсійних внесків до такого пенсійного фонду шляхом розірвання всіх укладених ним з таким фондом пенсійних контрактів та договору про участь у пенсійному фонді, повідомивши Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку та учасників фонду за шість місяців до розірвання таких контрактів та договору про участь у пенсійному фонді. Рішення роботодавця про вихід із складу засновників або про розірвання договору про участь у пенсійному фонді обов'язково вноситься до колективного договору, якщо заснування такого фонду або участь у такому фонді роботодавця було передбачено колективним договором. У разі якщо згідно із законом роботодавець зобов'язаний здійснювати пенсійні внески до пенсійного фонду на користь своїх працівників, такий роботодавець може припинити сплату пенсійних внесків до пенсійного фонду у визначеному Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» порядку лише за умови укладення пенсійних контрактів на користь таких працівників з іншим пенсійним фондом. У разі виходу із складу засновників корпоративного пенсійного фонду одного із засновників або розірвання роботодавцем-платником договору про участь у корпоративному пенсійному фонді учасники такого фонду, які є працівниками цього засновника або

роботодавця-платника, втрачають право бути учасниками такого корпоративного пенсійного фонду. Учасники фонду, які є працівниками такого роботодавця, протягом трьох місяців з дня отримання повідомлення про вихід їх роботодавця з числа засновників або роботодавців - платників корпоративного пенсійного фонду зобов'язані подати адміністратору цього фонду заяву із зазначенням нового пенсійного фонду або страховика, з яким укладено договір страхування довічної пенсії, або банку, в якому відкрито пенсійний депозитний рахунок, куди мають бути передані належні їм пенсійні кошти. Договір страхування довічної пенсії може бути укладено учасником пенсійного фонду лише у разі досягнення таким учасником пенсійного віку, визначеного Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Разом з письмовою заявою учасник фонду зобов'язаний надати копію пенсійного контракту, укладеного з новим пенсійним фондом, або копію договору страхування довічної пенсії з обраним страховиком, або копію договору про відкриття пенсійного депозитного рахунка. Працівники такого роботодавця, які є учасниками накопичувальної системи пенсійного страхування, подають адміністратору пенсійного фонду - суб'єкта другого рівня заяву із зазначенням іншого пенсійного фонду - суб'єкта другого рівня та копію пенсійного контракту, укладеного з новим пенсійним фондом - суб'єктом другого рівня. За бажанням учасника фонду, який є учасником накопичувальної системи пенсійного страхування, або відсутності такої заяви, обліковані на його індивідуальному пенсійному рахунку кошти можуть бути переведені до Накопичувального пенсійного фонду. У разі відсутності такої заяви та копії укладеного договору з новим пенсійним фондом або копії договору страхування довічної пенсії з обраним страховиком, або копії договору про відкриття пенсійного депозитного рахунка в банку пенсійні кошти учасника фонду, крім учасника накопичувальної системи пенсійного страхування, передаються до іншого пенсійного фонду за вибором адміністратора, який передає такі кошти, з повідомленням про це такого учасника та Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку. Письмове повідомлення про переведення коштів таких учасників до іншого фонду направляється кожному учаснику фонду протягом одного місяця з дня такого переведення та містить інформацію про суму переведених коштів, реквізити пенсійного фонду та його адміністратора, а також вказівку на необхідність укласти пенсійний контракт з фондом, до якого переведені кошти. Переведення коштів та передача відомостей персоніфікації учасників

фонду здійснюються на підставі договору між адміністратором фонду, з якого переводяться пенсійні кошти таких учасників, та пенсійним фондом, до якого переводяться такі кошти. У разі виходу із складу засновників або роботодавців – платників корпоративного пенсійного фонду роботодавець зобов'язаний сплатити пенсійні внески за раніше укладеними пенсійними контрактами, які підлягали сплаті до дня попередження про вихід із складу засновників або роботодавців – платників пенсійного фонду. У разі звернення недержавного пенсійного фонду до державних органів із заявою про надання адміністративної послуги плата за надання такої адміністративної послуги (у разі якщо така плата встановлена законодавством) сплачується засновником такого недержавного пенсійного фонду. У разі наявності у недержавного пенсійного фонду кількох засновників плата за надання адміністративної послуги сплачується одним із них за їхньою домовленістю.

ЗБЕРІГАЧ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Зберігачем пенсійного фонду може бути банк, який відповідає таким вимогам: має ліцензію Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку на провадження діяльності із зберігання активів пенсійних фондів; не є пов'язаною особою пенсійного фонду, з радою якого укладено договір про обслуговування пенсійного фонду зберігачем, адміністратора, осіб, що здійснюють управління активами, засновників і аудитора такого фонду та їх пов'язаних осіб; не здійснює управління активами створеного ним корпоративного пенсійного фонду, не є кредитором адміністратора або осіб, що здійснюють управління активами пенсійного фонду, з яким зберігачем укладено договір про обслуговування пенсійного фонду. Зберігач пенсійного фонду – суб'єкта другого рівня, крім вимог, визначених цією статтею, повинен мати регулятивний капітал у розмірі не менш як 500 мільйонів гривень. Зберігач надає свої послуги на підставі договору про обслуговування пенсійного фонду зберігачем. Такий договір укладається в письмовій формі між радою пенсійного фонду і зберігачем відповідно до законодавства. Недержавний пенсійний фонд може обслуговуватися тільки одним зберігачем. Усі операції з пенсійними активами пенсійного фонду здійснюються через зберігача. Поточні рахунки пенсійного фонду відкриваються у зберігача. Пенсійні активи пенсійного фонду в формі цінних паперів та документи, які підтверджують право власності на пенсійні активи в інших формах, зберігаються у зберігача.

Зберігач не може надавати послуги інвестиційної фірми (посередника) пенсійному фонду, з яким він уклав договір про обслуговування пенсійного фонду, протягом строку дії такого договору. Зберігач не може використовувати активи пенсійного фонду, які знаходяться на рахунках цього фонду, як кредитні ресурси.

ЗБЕРІГАЧ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Національний банк України або банк, який на підставі відповідної ліцензії провадить діяльність із зберігання активів пенсійних фондів.

ЗБОРИ ЗАСНОВНИКІВ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Збори засновників пенсійного фонду проводяться не рідше одного разу на рік. Дата, час і місце проведення зборів оголошуються радою фонду шляхом письмового повідомлення усіх засновників фонду не пізніше ніж за 20 днів до проведення зборів. Порядок формування порядку денного, скликання, проведення та компетенція зборів засновників визначаються статутом пенсійного фонду з урахуванням вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Учасники фонду, які становлять не менш ніж десять відсотків загальної кількості учасників фонду, мають право вимагати скликання позачергових зборів засновників та обов'язкового прийняття рішення з питань, запропонованих ними до розгляду на зборах засновників. Збори засновників пенсійного фонду вважаються правомочними, якщо на них присутні більше половини загальної кількості засновників фонду. У разі коли збори засновників не відбулися два рази підряд у зв'язку з їх неправомочністю через відсутність достатнього числа представників засновників, рішення за порядком денним таких зборів приймається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Обов'язковим питанням порядку денного зборів засновників є вибори нових членів ради фонду замість тих, повноваження яких були припинені. До компетенції зборів засновників належать: а) затвердження статуту пенсійного фонду та змін до нього, а також пенсійних схем і змін до них; б) затвердження підсумків роботи пенсійного фонду; в) винесення рішень про притягнення до майнової відповідальності членів ради пенсійного фонду; г) заслуховування звіту ради пенсійного фонду та винесення рішень про переобрання членів ради пенсійного фонду; д) вирішення інших питань, віднесених до компетенції зборів засновників статутом пенсійного фонду. Збори засновників пенсійного фонду можуть проводитись шляхом опитування, якщо таке визначено

статутом пенсійного фонду, у порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Рішення зборів засновників з питань порядку денного доводяться до відома всіх учасників, засновників, роботодавців-платників фонду у порядку, встановленому статутом фонду. Одноосібний засновник пенсійного фонду приймає рішення, віднесені частиною третьою цієї статті до компетенції зборів засновників пенсійного фонду, одноосібно. Орган управління одноосібного засновника уповноважений приймати такі рішення. Порядок прийняття ним таких рішень визначається законом та статутом одноосібного засновника пенсійного фонду.

ЗВІТНІСТЬ У СФЕРІ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. Адміністратор щоквартально подає звітність з недержавного пенсійного забезпечення: Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку, радам пенсійних фондів, з якими він уклав договори про адміністрування пенсійних фондів. Щорічно адміністратор подає Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку по кожному пенсійному фонду зведений звіт, який містить інформацію про пенсійний фонд, а також дані звітів про здійснення ним адміністрування такого пенсійного фонду та звітів, наданих протягом звітного року адміністратору особами, які здійснюють управління активами, та зберігачем. Порядок подання адміністратором звітності особам, визначеним цією частиною, та вимоги до змісту такої звітності встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. У разі погіршення фінансового стану пенсійного фонду Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку може встановлювати іншу періодичність подання звітності адміністратором, але не частіше одного разу на тиждень. Критерії оцінки фінансового стану пенсійного фонду встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Особи, що здійснюють управління активами пенсійних фондів, подають звітність про управління активами: Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку – щодо всіх пенсійних фондів, управління активами яких здійснювалося цією особою протягом звітного періоду, радам пенсійних фондів, з якими укладено договори про управління активами відповідних пенсійних фондів, та адміністраторам таких пенсійних фондів – щодо управління активами цих пенсійних фондів. Порядок подання звітності про управління активами пенсійних фондів особам, визначеним цією

частиною, та вимоги до змісту такої звітності встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Зберігач подає звітність: Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку – щодо обслуговування всіх пенсійних фондів, яке здійснювалося цим зберігачем протягом звітного періоду, по кожному пенсійному фонду окремо; радам пенсійних фондів, з якими укладено договори про обслуговування пенсійних фондів зберігачем, та адміністраторам таких пенсійних фондів – щодо обслуговування цих пенсійних фондів. Порядок подання звітності зберігачем про обслуговування пенсійних фондів особам, визначеним цією частиною, та вимоги до такої звітності встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Страховики, що надають послуги з недержавного пенсійного забезпечення, визначені цим Законом Операції з пенсійними активами при ліквідації пенсійного фонду, подають звітність з недержавного пенсійного забезпечення Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку, фізичним та юридичним особам, з якими укладено відповідні договори. Порядок подання страховиком звітності з недержавного пенсійного забезпечення особам, визначеним цією частиною, та вимоги до такої звітності встановлюються Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням із Національним банком України. Банківські установи, які надають послуги з недержавного пенсійного забезпечення, визначені Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення», подають звітність щодо цієї діяльності в порядку, встановленому Національним банком України. Договорами, укладеними радою пенсійного фонду з адміністратором, особами, які здійснюють управління активами, та зберігачем, може передбачатися надання додаткової інформації, крім тієї, яка визначена цією статтею. Адміністратор зобов'язаний один раз на рік безоплатно надавати кожному учаснику пенсійного фонду виписку з індивідуального пенсійного рахунку такого учасника за формою, встановленою Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, а також надавати виписки з індивідуального пенсійного рахунку на письмовий запит учасника фонду за плату, крім випадків, коли ця інформація необхідна учаснику фонду для укладення договору страхування довічної пенсії або договору про виплату пенсії на визначений строк. Максимальний розмір плати за надання виписок з індивідуальних пенсійних рахунків на письмовий запит учасника фонду встановлюється Національною

комісією з цінних паперів та фондового ринку. Учаснику фонду, який отримує пенсійні виплати з пенсійного фонду, у виписці з індивідуального пенсійного рахунка також зазначається інформація про розмір щомісячних виплат та залишок коштів на індивідуальному пенсійному рахунку.

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ СТОРІН ЗА ПЕНСІЙНИМ КОНТРАКТОМ. Відповідно до пенсійного контракту адміністратор зобов'язується від імені пенсійного фонду: здійснювати недержавне пенсійне забезпечення учасника (учасників) фонду на умовах, визначених законодавством, пенсійною схемою та пенсійним контрактом; забезпечувати ведення персоніфікованого обліку учасників фонду, надавати учаснику фонду інформацію про стан його індивідуального пенсійного рахунку; забезпечувати відшкодування в установленому законом порядку учасникам фонду збитків, завданих унаслідок порушення законодавства та умов пенсійного контракту; дотримувати і забезпечувати дотримання законних інтересів вкладників та учасників пенсійного фонду, не розголошувати інформацію про умови пенсійного контракту та розмір пенсійних коштів, які належать учаснику фонду, крім випадків, передбачених законом; виконувати і забезпечувати виконання інших обов'язків, визначених пенсійним контрактом, Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та іншими нормативно-правовими актами з питань недержавного пенсійного забезпечення. Вкладник фонду за пенсійним контрактом зобов'язується: сплачувати на користь учасника (учасників) фонду пенсійні внески у порядку, встановленому законодавством, пенсійною схемою та пенсійним контрактом; відшкодовувати пенсійному фонду збитки, завдані внаслідок порушення вкладником фонду умов законодавства, пенсійної схеми та пенсійного контракту; виконувати інші умови, визначені пенсійним контрактом.

I

ІНВЕСТИЦІЙНА ДЕКЛАРАЦІЯ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Розробляється і затверджується радою фонду відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Підлягає обов'язковій реєстрації в Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку протягом 60 календарних днів після формування ради фонду. У разі відсутності у складі ради пенсійного фонду осіб, професійно підготовлених до роботи у сфері

інвестиційної діяльності, рада зобов'язана залучити до розроблення інвестиційної декларації консультантів з інвестиційних питань. Оплата послуг таких консультантів здійснюється за рахунок засновників пенсійного фонду. Інвестиційна декларація визначає інвестиційну політику фонду. В інвестиційній декларації відображаються основні напрями інвестування пенсійних активів та обмеження інвестиційної діяльності з пенсійними активами, встановлені в межах загальних вимог та обмежень інвестиційної діяльності, визначених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Інвестиційна декларація є обов'язковою для застосування особами, що здійснюють управління активами пенсійного фонду, та зберігачем. Рада фонду зобов'язана проводити щорічний аналіз ефективності інвестиційної діяльності та визначати доцільність внесення змін до інвестиційної декларації з урахуванням пропозицій, поданих особами, що здійснюють управління активами такого пенсійного фонду. Правила підготовки, вимоги до інвестиційної декларації, порядок її реєстрації та внесення змін до неї встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку відмовляє у реєстрації інвестиційної декларації пенсійного фонду в разі, якщо у складі ради пенсійного фонду відсутні особи, професійно підготовлені до роботи у сфері інвестиційної діяльності, і при цьому рада пенсійного фонду не залучила до розроблення інвестиційної декларації консультантів з інвестиційних питань.

ІНВЕСТИЦІЙНА ДЕКЛАРАЦІЯ. Документ, який визначає інвестиційну політику недержавного пенсійного фонду, основні напрями та обмеження інвестування активів недержавних пенсійних фондів відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЕНСІЙНИЙ РАХУНОК. Персоніфікований рахунок учасника пенсійного фонду, який ведеться в системі персоніфікованого обліку у визначеному Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» порядку з метою обліку накопичених на користь учасника пенсійних коштів.

ІСТОТНІ УМОВИ ДОГОВОРУ ПРО АДМІНІСТРУВАННЯ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Істотними умовами договору про адміністрування пенсійного фонду є: повна назва та місцезнаходження (юридична адреса) органів управління договірних сторін; вид пенсійного фонду (відкритий, корпоративний чи

професійний); предмет договору, права і обов'язки сторін; застереження щодо конфіденційності; порядок подання звітності та інформації; відповідальність сторін за невиконання або неналежне виконання умов договору та порушення конфіденційності; строк дії договору, розмір оплати послуг з адміністрування пенсійного фонду (за винятком випадків, передбачених частиною одинадцятою статті 20 «Особливості створення та функціонування корпоративних і професійних пенсійних фондів» та частиною другою статті 30 «Оплата послуг з адміністрування пенсійного фонду» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення»); порядок зміни умов договору, умови дострокового розірвання договору. Договір може містити за згодою сторін інші умови, які не суперечать законодавству. Невід'ємним додатком до договору є інвестиційна декларація пенсійного фонду.

ІСТОТНІ УМОВИ ПЕНСІЙНОГО КОНТРАКТУ. Істотними умовами пенсійного контракту є: дані паспорта громадянина України або паспортних документів іноземця вкладника фонду та реєстраційний номер його облікової картки платника податків (ідентифікаційний номер Державного реєстру фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів), а у разі відсутності останнього – номер (та за наявності – серія) паспорта вкладника чи іншого документа, визначеного Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (якщо вкладником є фізична особа) або повне найменування, місцезнаходження постійно діючого органу управління, реєстраційні та банківські реквізити вкладника фонду (якщо вкладником є юридична особа); дані паспорта громадянина України або паспортних документів іноземця учасника фонду (для особи віком до 16 років – дані свідоцтва про народження) та реєстраційний номер його облікової картки платника податків (ідентифікаційний номер Державного реєстру фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів), а у разі відсутності останнього – номер (та за наявності – серія) паспорта учасника фонду чи іншого документа, визначеного Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку; посилання на обрану вкладником фонду пенсійну схему; строк дії пенсійного контракту, умови його зміни та розірвання; порядок розрахунків між пенсійним фондом та учасником фонду у разі дострокового розірвання пенсійного контракту або ліквідації пенсійного фонду; права, обов'язки, відповідальність сторін та порядок розв'язання спорів; розмір пенсійних внесків та умови його зміни. У пенсійному контракті також можуть

бути зазначені інші умови за згодою сторін. Разом з примірником (копією) пенсійного контракту вкладнику (учаснику) фонду надається інформація про адміністратора, осіб, які здійснюють управління активами, та зберігача пенсійного фонду, яка включає їх реєстраційні, банківські реквізити та реквізити відповідних ліцензій. Пенсійний контракт повинен відповідати положенням статуту пенсійного фонду і обов'язково містити застереження про те, що держава не несе відповідальності за зобов'язаннями пенсійного фонду.

К

КОМПАНІЯ З УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ. Компанія з управління активами є юридичною особою, яка утворюється та діє відповідно до норм законодавства з урахуванням вимог, передбачених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Керівник виконавчого органу та посадові особи компанії з управління активами не мають права отримувати у будь-якому вигляді винагороду від адміністратора, за винятком випадків здійснення професійним адміністратором діяльності з управління активами відповідно до норм Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», від зберігача, аудиторів пенсійного фонду, з радою якого компанією укладено відповідний договір, та від пов'язаних осіб зазначених суб'єктів. Компанія з управління активами, яка надає послуги пенсійному фонду – суб'єкту другого рівня, повинна: 1) мати не менше п'яти років досвіду роботи з управління активами на фінансових ринках України; 2) мати одночасно в управлінні активи в сумі, що визначається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку; 3) мати власний капітал у розмірі не менш як 25 мільйонів гривень; 4) відповідати вимогам, установленим Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку щодо кваліфікаційного рівня та досвіду роботи фахівців, які безпосередньо виконують функції з управління пенсійними активами накопичувальної системи пенсійного страхування. Такі фахівці не повинні мати судимостей за умисні корисливі кримінальні правопорушення та займатися підприємницькою діяльністю.

КОМПАНІЯ З УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ. Юридична особа, яка провадить професійну діяльність з управління активами на підставі відповідної ліцензії на провадження такої діяльності.

КОРПОРАТИВНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД. Недержавний пенсійний фонд, засновником якого є юридична особа-роботодавець або декілька юридичних осіб-роботодавців та до якого можуть приєднуватися роботодавці-платники.

Л

ЛІКВІДАЦІЯ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Ліквідація пенсійного фонду здійснюється на підставі рішення: 1) засновників пенсійного фонду; 2) правонаступників засновників фонду у випадках, передбачених частиною дев'ятою статті 20 «Особливості створення та функціонування корпоративних і професійних пенсійних фондів» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» (у разі припинення юридичної особи, яка є засновником або роботодавцем – платником корпоративного пенсійного фонду, обов'язки щодо сплати пенсійних внесків передаються її правонаступникові); 3) суду. Ліквідація пенсійного фонду може здійснюватися в інших випадках, установлених законом. Рішення про ліквідацію фонду погоджується з Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку й набирає чинності за умови внесення змін до колективного договору, якщо створення такого фонду було передбачено цим документом. Пенсійний фонд повинен бути ліквідований у разі: 1) настання умов, передбачених частиною десятою статті 20 «Особливості створення та функціонування корпоративних і професійних пенсійних фондів» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; 2) ліквідації без правонаступництва всіх засновників фонду; 3) припинення участі в пенсійному фонді всіх його учасників. У разі прийняття рішення про ліквідацію пенсійного фонду рада фонду до початку процедури ліквідації цього пенсійного фонду у встановлений Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку термін зобов'язана повідомити про це рішення вкладників та учасників фонду, адміністратора, осіб, що здійснюють управління активами, зберігача та Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку. На підставі рішення про ліквідацію пенсійного фонду рада

фонду приймає рішення про визначення єдиного поточного рахунку пенсійного фонду та відкриття у зберігача фонду спеціального ліквідаційного депозитного рахунку, на який зараховуються всі грошові кошти з інших рахунків фонду та всі надходження грошових коштів від продажу активів пенсійного фонду. Всі інші рахунки пенсійного фонду підлягають закриттю. Витрати на забезпечення діяльності ліквідаційної комісії пенсійного фонду здійснюються за рахунок грошових коштів його одноосібного засновника, а в разі, якщо засновників декілька, – за рахунок їх коштів у порядку, визначеному зборами засновників. Ліквідаційна комісія розробляє план ліквідації та погоджує його з Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Порядок утворення, склад, повноваження та порядок функціонування ліквідаційної комісії, процедура проведення ліквідації кожного окремого пенсійного фонду визначаються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

ЛІЦЕНЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З АДМІНІСТРУВАННЯ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Особа, що виявила бажання здійснювати діяльність з адміністрування недержавних пенсійних фондів, зобов'язана отримати ліцензію на провадження такої діяльності в Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку. Порядок ліцензування діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів визначається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Особа, яка подає документи на отримання ліцензії на провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів (крім випадку, зазначеного у частині п'ятій цієї статті), повинна відповідати таким вимогам: мати сплачений грошовими коштами статутний капітал у розмірі не менш як 2,5 мільйона гривень на день подання документів до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку для отримання цієї ліцензії; мати кадри відповідного кваліфікаційного рівня, належне технічне забезпечення та інформаційні системи для ведення персоніфікованого обліку учасників фонду, які відповідають вимогам, установленим Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку для видачі ліцензії на провадження діяльності з адміністрування має право проводити виїзні перевірки відповідності адміністратора встановленим вимогам та достовірності документів, поданих таким адміністратором згідно з установленими нею ліцензійними умовами.

Особа, яка отримала ліцензію на провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів, зобов'язана підтримувати розмір власного капіталу на рівні не меншому, ніж 2,5 мільйона гривень. У разі зменшення визначеного цією частиною розміру власного капіталу особа, яка отримала ліцензію на провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів, зобов'язана: повідомити про це Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку протягом трьох робочих днів з дня виникнення такого зменшення; привести розмір власного капіталу у відповідність з обов'язковим розміром протягом шести місяців з дня виникнення такої невідповідності та надати відповідні підтвердні документи Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку має право прийняти рішення про продовження строку усунення невідповідності розміру власного капіталу особи, яка отримала ліцензію на провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів, вимогам цієї частини на строк не більш як три місяці. Ліцензія на провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів видається юридичній особі – одноосібному засновнику корпоративного пенсійного фонду, яка прийняла рішення про самостійне здійснення адміністрування цього фонду, за умови, що така юридична особа має технічне забезпечення та інформаційні системи для ведення персоніфікованого обліку учасників фонду та кадри відповідного кваліфікаційного рівня, які відповідають вимогам, установленим Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Одноосібний засновник корпоративного пенсійного фонду, який прийняв рішення про самостійне здійснення адміністрування такого пенсійного фонду та отримав ліцензію на провадження діяльності з адміністрування недержавними пенсійними фондами, не має права здійснювати діяльність з адміністрування будь-якого іншого пенсійного фонду. Професійний адміністратор має право здійснювати адміністрування декількох пенсійних фондів одночасно, а також управляти активами пенсійного фонду, адміністратором якого він є, за умови наявності відповідної ліцензії. Професійний адміністратор має право бути адміністратором створеного ним корпоративного пенсійного фонду.

ЛІЦЕНЗУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ. Видача ліцензії на провадження діяльності з управління активами особі, яка згідно з Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» має право на

отримання такої ліцензії, здійснюється на умовах, установлених Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Порядок видачі ліцензії встановлюється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку відповідно до Закону України «Про адміністративну процедуру» з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Ліцензія на провадження діяльності з управління активами видається відповідній особі за умови, що вона мала сплачений грошовими коштами статутний капітал у розмірі не менш як 7 мільйонів гривень на день подання документів до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку для отримання цієї ліцензії. Особа, яка отримала ліцензію на провадження діяльності з управління активами, зобов'язана підтримувати розмір власного капіталу на рівні, не меншому ніж розмір її зареєстрованого статутного капіталу. У разі зменшення визначеного цією частиною розміру власного капіталу особа, яка отримала ліцензію на провадження діяльності з управління активами, зобов'язана: повідомити про це Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку протягом трьох робочих днів з дня виникнення такого зменшення; привести розмір власного капіталу у відповідність з обов'язковим розміром, передбаченим цією частиною, протягом шести місяців з дня виникнення такої невідповідності та надати відповідні підтвердні документи Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку має право прийняти рішення про продовження строку усунення невідповідності розміру власного капіталу особи, яка отримала ліцензію на провадження діяльності з управління активами, вимогам цієї частини на строк не більш як три місяці.

Н

НЕДЕРЖАВНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД. 1. Юридична особа, створена відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», яка має статус неприбуткової організації (непідприємницького товариства), функціонує та провадить діяльність виключно з метою накопичення пенсійних внесків на користь учасників пенсійного фонду з подальшим управлінням пенсійними активами, а також здійснює пенсійні виплати учасникам зазначеного фонду у визначеному законами України порядку.

2. Суб'єкт другого рівня системи пенсійного забезпечення – недержавний пенсійний фонд, який створений та діє відповідно до законодавства про недержавне пенсійне забезпечення, відповідає вимогам Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» для отримання ліцензії на надання послуг у накопичувальній системі пенсійного страхування.

НЕДЕРЖАВНІ ПЕНСІЙНІ ФОНДИ ТА ЇХ ВИДИ. Пенсійні фонди створюються на підставі рішення засновника (зборів засновників) та не мають на меті одержання прибутку на користь одноосібного засновника або для його подальшого розподілу між засновниками. Недержавне пенсійне забезпечення є для пенсійних фондів виключним видом діяльності. Проведення пенсійними фондами іншої діяльності, не передбаченої Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення», забороняється. Активи пенсійного фонду формуються за рахунок внесків до пенсійного фонду (пенсійних внесків) та інших надходжень до пенсійного фонду. За видами пенсійні фонди можуть утворюватися як відкриті пенсійні фонди, корпоративні пенсійні фонди та професійні пенсійні фонди. Пенсійним фондам забороняється змінювати їх вид та найменування, зазначені у статуті пенсійного фонду, після включення до реєстру недержавних пенсійних фондів Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Дозволяється приєднання та злиття декількох пенсійних фондів одного виду. У разі злиття чи приєднання декількох пенсійних фондів одного виду новоутворений пенсійний фонд (фонд, до якого здійснюється приєднання) повинен бути того самого виду, що й фонди, які злилися чи приєдналися. Забороняється передача майна, прав та обов'язків пенсійного фонду іншим, ніж недержавні пенсійні фонди юридичним особам – правонаступникам у зв'язку з припиненням пенсійного фонду шляхом злиття або приєднання. Припинення пенсійного фонду шляхом поділу або перетворення в інший вид пенсійного фонду забороняється. Особливості проведення приєднання та злиття пенсійних фондів встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Пенсійний фонд має власне найменування, в якому повинні бути зазначені вид фонду, слова «недержавний пенсійний фонд» або «пенсійний фонд», та яке відрізняється від найменувань будь-яких інших пенсійних фондів, створених на території України. Слова «недержавний пенсійний фонд» та

«пенсійний фонд» не можуть використовуватися у назвах юридичних осіб, що створюються не за Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення», за винятком використання слів «пенсійний фонд» Пенсійним фондом України та його органами, а також підприємствами, установами й організаціями, що перебувають в управлінні Пенсійного фонду України. Органами управління пенсійного фонду є збори засновників та рада пенсійного фонду (рада фонду). Створення інших органів управління пенсійного фонду заборонено. Пенсійний фонд для забезпечення своєї діяльності користується послугами осіб, визначених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення», на підставі відповідних договорів, які укладаються з цими особами радою фонду. Пенсійний фонд має користуватися послугами з адміністрування лише одного адміністратора. Пенсійний фонд не може брати на себе зобов'язання, не пов'язані з діяльністю з недержавного пенсійного забезпечення. Пенсійний фонд не несе відповідальності за зобов'язаннями третіх осіб і не має права передавати свої зобов'язання перед учасниками та вкладниками фонду третім особам, крім випадків, передбачених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Пенсійний фонд не несе відповідальності за зобов'язаннями держави, а держава не несе відповідальності за зобов'язаннями пенсійного фонду, що зазначається у кожному пенсійному контракті. Бюджетна установа має право бути засновником корпоративного пенсійного фонду або здійснювати пенсійні внески до вже створених пенсійних фондів лише у разі, якщо створення таких фондів або здійснення пенсійних внесків передбачено законами України, рішеннями Кабінету Міністрів України або рішеннями відповідних місцевих рад. Заснування такими бюджетними установами відкритих пенсійних фондів забороняється. Кошти, перераховані до будь-якого пенсійного фонду будь-яким вкладником, не є власністю держави або органів місцевого самоврядування. Пенсійний фонд не може бути проголошений банкрутом та ліквідований за законодавством про банкрутство. Порядок створення, функціонування та ліквідації пенсійних фондів визначаються Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

О

ОБЛІК ПЕНСІЙНИХ КОШТІВ УЧАСНИКІВ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Сума пенсійних коштів, що належить кожному учаснику фонду, визначається шляхом множення кількості одиниць пенсійних активів фонду, облікованих на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду, на чисту вартість одиниці пенсійних активів фонду та відображається на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду. Сума пенсійних коштів усіх учасників пенсійного фонду дорівнює чистій вартості активів пенсійного фонду. Чиста вартість активів пенсійного фонду, кількість одиниць пенсійних активів фонду учасників фонду та чиста вартість одиниць пенсійних активів фонду визначаються кожного робочого дня. Використання пенсійних активів пенсійного фонду для цілей, не передбачених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення», забороняється. У разі зменшення протягом останніх 12 місяців чистої вартості одиниці пенсійних активів фонду більш як на 10 відсотків середньозваженого показника зміни чистої вартості одиниці пенсійних активів фонду, якщо це не обумовлено об'єктивними змінами на фінансовому ринку. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку зобов'язана повідомити про це раду такого пенсійного фонду, рада пенсійного фонду зобов'язана протягом десяти робочих днів з дня отримання повідомлення від Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку прийняти рішення про внесення змін до інвестиційної декларації фонду, заміни особи, яка здійснює управління активами такого пенсійного фонду, або про вжиття інших заходів та поінформувати протягом п'яти робочих днів Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку про прийняте рішення.

ОБМЕЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОСІБ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Особи, що здійснюють управління активами пенсійних фондів, під час провадження такої діяльності не мають права:

- 1) використовувати пенсійні активи пенсійного фонду для забезпечення виконання будь-яких зобов'язань, виникнення яких не пов'язане з функціонуванням цього пенсійного фонду, в тому числі власних;
- 2) здійснювати за рахунок активів пенсійних фондів операції з придбання, набуття внаслідок міни активів, у тому числі цінних паперів, які не можуть бути віднесені до пенсійних активів відповідно до Закону України «Про

недержавне пенсійне забезпечення»; 3) від імені пенсійного фонду надавати позику або брати позику чи кредит, які підлягають поверненню за рахунок пенсійних активів фонду; 4) укладати від імені пенсійного фонду угоди купівлі-продажу, міни, дарування та інші угоди щодо відчуження пенсійних активів з його пов'язаними особами, а також з іншими пенсійними або інвестиційними фондами, які знаходяться у неї в управлінні; 5) інвестувати пенсійні активи з порушенням обмежень, встановлених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; 6) безоплатно відчужувати пенсійні активи. Особа, що здійснює управління активами пенсійних фондів, не може здійснювати за власні кошти операції з такими ж самими фінансовими інструментами, які купуються, продаються або обмінюються нею від імені пенсійних фондів, з якими вона уклала договори. Така особа зобов'язана сформувати резервний фонд у розмірі та порядку, встановлених Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

ОБОВ'ЯЗКИ АДМІНІСТРАТОРА НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ.
Адміністратор зобов'язаний: вести персоніфікований облік учасників пенсійного фонду відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та інших нормативно-правових актів; укладати пенсійні контракти від імені пенсійного фонду; забезпечувати здійснення пенсійних виплат учасникам фонду у випадках, передбачених законом; надавати зберігачу розпорядження щодо перерахування грошових коштів для оплати витрат, що здійснюються за рахунок пенсійних активів відповідно до статті 48 «Використання пенсійних активів» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; надавати пенсійному фонду агентські та рекламні послуги, пов'язані з його діяльністю; надавати інформацію відповідно до умов договору та Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», а також інших нормативно-правових актів; складати відповідно до вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та інших нормативно-правових актів звітність у сфері недержавного пенсійного забезпечення, вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність пенсійного фонду відповідним органам виконавчої влади та раді пенсійного фонду, у письмовій формі інформувати учасників накопичувальної системи пенсійного страхування про умови і порядок отримання довічної пенсії за рахунок коштів, облікованих на їх індивідуальних пенсійних рахунках; виконувати інші обов'язки у випадках, передбачених законом. З метою

провадження своєї діяльності адміністратор має право засновувати представництва, філії, інші відокремлені підрозділи відповідно до законодавства у порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Адміністратор пенсійного фонду – суб'єкта другого рівня має право отримувати від Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку безоплатну інформацію про показники, що застосовуються для розрахунку довічних пенсій, у порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

ОБОВ'ЯЗКИ ЗБЕРІГАЧА ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Обов'язками зберігача пенсійного фонду є: відкриття та ведення рахунків пенсійного фонду, приймання, передача (переведення), облік та забезпечення зберігання цінних паперів, а також документів, які підтверджують право власності на пенсійні активи в інших формах, документів, пов'язаних з формуванням та використанням пенсійних активів; перевірка підрахунку чистої вартості активів пенсійного фонду і чистої вартості одиниці пенсійних внесків, здійсненого адміністратором та особою (особами), що провадить (провадять) діяльність з управління активами пенсійного фонду; виконання відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» розпоряджень адміністратора щодо перерахування пенсійних коштів; виконання розпоряджень адміністратора щодо перерахування грошових коштів для оплати послуг адміністратора, зберігача, винагороди особі, що провадить діяльність з управління активами пенсійного фонду, аудитора (аудиторської фірми), оплати послуг осіб, які надають пенсійному фонду консультаційні та (або) агентські послуги, інвестиційних фірм та інших посередників, здійснення оплати витрат на перереєстрацію прав власності та оплати інших витрат, передбачених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; виконання розпоряджень особи, що здійснює управління активами пенсійного фонду, згідно з інвестиційною декларацією пенсійного фонду; зберігання копій розпоряджень щодо операцій з цінними паперами та іншими активами, наданих особами, що здійснюють управління активами пенсійного фонду, інвестиційним фірмам та іншим посередникам; подання звітності, передбаченої Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та відповідними нормативно-правовими актами; виконання розпоряджень Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо припинення (блокування) виконання розпоряджень особи, що здійснює

управління активами пенсійного фонду, на підставах, визначених законодавством; забезпечення в день надходження до банку зарахування на рахунок пенсійного фонду – суб'єкта другого рівня коштів учасників накопичувальної системи пенсійного страхування.

ОБОВ'ЯЗКОВІ УМОВИ ПОЧАТКУ ДІЯЛЬНОСТІ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Засновник (засновники) пенсійного фонду зобов'язаний сформувати склад ради фонду відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» до дня подання до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку документів для включення пенсійного фонду до реєстру недержавних пенсійних фондів. Рада фонду після включення пенсійного фонду до реєстру недержавних пенсійних фондів та реєстрації інвестиційної декларації, повинна укласти договори: про адміністрування пенсійного фонду – з адміністратором, який має ліцензію на провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів; про управління активами пенсійного фонду – з компанією з управління активами або з іншою особою, яка отримала ліцензію на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльності з управління активами інституційних інвесторів (діяльності з управління активами); про обслуговування пенсійного фонду зберігачем – із зберігачем. Укладення пенсійних контрактів та отримання пенсійних внесків на рахунок пенсійного фонду до виконання вимог цієї статті забороняється. Інформація про укладення всіх договорів подається до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку адміністратором у порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. У разі невиконання вимог протягом вісімнадцяти місяців з дня включення пенсійного фонду до реєстру недержавних пенсійних фондів та/або у разі ненадходження пенсійних внесків до пенсійного фонду протягом цього строку Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку приймає рішення про відкликання реєстрації зазначеного пенсійного фонду як фінансової установи та подає позов до суду про ліквідацію такого пенсійного фонду.

ОДИНИЦЯ ПЕНСІЙНИХ АКТИВІВ. Показник системи персоніфікованого обліку, який застосовується для визначення суми пенсійних коштів, що належать учасникові пенсійного фонду та обліковуються на його індивідуальному пенсійному рахунку в пенсійному фондї.

ОДНОРАЗОВА ПЕНСІЙНА ВИПЛАТА. Пенсійна виплата, що здійснюється одноразово у порядку та у випадках, визначених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

ОПЕРАЦІЇ З ПЕНСІЙНИМИ АКТИВАМИ ПРИ ЛІКВІДАЦІЇ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Протягом трьох місяців з дня отримання повідомлення про ліквідацію пенсійного фонду кожен його учасник повинен надіслати (надати) до ліквідаційної комісії письмову заяву, в якій зазначити фінансову установу, куди мають бути передані належні йому пенсійні кошти, а саме: інший пенсійний фонд, з яким учасником фонду укладено пенсійний контракт; банк, у якому відкрито пенсійний депозитний рахунок; страховика, з яким учасником фонду укладено договір страхування довічної пенсії, якщо учасник фонду досягнув пенсійного віку, визначеного законом. Разом з письмовою заявою учасник фонду зобов'язаний надіслати (надати) копію пенсійного контракту, укладеного ним з іншим пенсійним фондом, договору про відкриття пенсійного депозитного рахунка в банку або договору страхування довічної пенсії з обраним страховиком. Учасник фонду повинен надіслати (надати) письмову заяву у строки, визначені Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Учасник накопичувальної системи пенсійного страхування після отримання повідомлення про ліквідацію пенсійного фонду – суб'єкта другого рівня повинен надіслати ліквідаційній комісії цього фонду заяву про перерахування коштів до Накопичувального пенсійного фонду або за бажанням заяву із зазначенням іншого пенсійного фонду – суб'єкта другого рівня, а також копію пенсійного контракту, укладеного ним із таким фондом, а у випадках, передбачених Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», заяву із зазначенням страховика, обраного таким учасником, і копію договору страхування довічної пенсії для перерахування коштів, облікованих на його індивідуальному пенсійному рахунку. У разі укладення пенсійного контракту з іншим пенсійним фондом, договору про відкриття пенсійного депозитного рахунка або договору страхування довічної пенсії з обраним страховиком учасник фонду зобов'язаний надати іншому пенсійному фонду, банку або страховику копію пенсійного контракту з пенсійним фондом, що ліквідується. Після передачі пенсійних коштів учасників фонду, що ліквідується, іншим пенсійним фондам або на пенсійні депозитні рахунки, або страховикам для укладення договорів страхування довічної пенсії їх

пенсійні контракти з цим пенсійним фондом вважаються розірваними. У разі ліквідації пенсійного фонду пенсійні кошти учасників фонду відповідно до їх письмових заяв переводяться до інших пенсійних фондів або на пенсійні депозитні рахунки, або до страховиків відповідно до договору страхування довічної пенсії в порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Пенсійні кошти учасника накопичувальної системи пенсійного страхування, обліковані на його індивідуальному пенсійному рахунку у пенсійному фонді – суб'єкті другого рівня, що ліквідується, за його бажанням перераховуються до Накопичувального пенсійного фонду або до іншого пенсійного фонду – суб'єкта другого рівня у порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері соціальної політики і Антимонопольним комітетом України. Визначення суми пенсійних коштів, що належать кожному учаснику фонду, здійснюється у порядку, передбаченому статтею 51 «Облік пенсійних коштів учасників пенсійного фонду» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Після закінчення терміну подання заяв учасниками фонду, що ліквідується, всі грошові кошти з окремого депозитного рахунка перераховуються на поточний рахунок такого пенсійного фонду, після чого окремий депозитний рахунок закривається. Передача пенсійних коштів іншим пенсійним фондам, Накопичувальному пенсійному фонду, на пенсійні депозитні рахунки та у випадку, передбаченому абзацом четвертим частини першої цієї статті, – страховикам для укладення договору страхування довічної пенсії здійснюється лише в грошовій формі безготівковим платежем з поточного рахунка пенсійного фонду, що ліквідується. Передача пенсійних коштів здійснюється лише після затвердження Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку ліквідаційного балансу пенсійного фонду і проводиться у строк, передбачений планом ліквідації пенсійного фонду, погодженим з Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, але не пізніше як протягом шести місяців з дня затвердження проміжного ліквідаційного балансу пенсійного фонду. У разі коли продаж активів пенсійного фонду в цінних паперах протягом зазначеного часу може призвести до значного зниження їх вартості, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку має право дозволити передачу в першу чергу пенсійних коштів учасників фонду, які досягли пенсійного віку, а строк передачі пенсійних коштів інших учасників фонду продовжити. Разом з

пенсійними коштами адміністратор передає пенсійним фондам, страховикам або до банків на пенсійні депозитні рахунки, обрані учасниками фонду, звіт про операції, відображені на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду. У разі якщо учасник фонду в установлені строки не подав письмову заяву та копію пенсійного контракту, укладеного ним з іншим пенсійним фондом, або договору про відкриття пенсійного депозитного рахунка, або договору страхування довічної пенсії з обраним страховиком, зазначені пенсійні кошти підлягають передачі до відкритого пенсійного фонду, визначеного ліквідаційною комісією для всіх таких учасників фонду, на умовах та в порядку, встановлених Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Письмове повідомлення про переведення коштів таких учасників до іншого пенсійного фонду направляється кожному учаснику фонду протягом одного місяця з дня такого переведення та містить інформацію про суму переведених коштів, реквізити пенсійного фонду та його адміністратора, а також вказівку на необхідність укласти пенсійний контракт з пенсійним фондом, до якого переведені кошти. Переведення коштів та передача відомостей персоніфікації учасників фонду здійснюються на підставі договору між адміністратором пенсійного фонду, з якого переводяться пенсійні кошти таких учасників, та пенсійним фондом, до якого переводяться такі кошти. У разі якщо учасник накопичувальної системи пенсійного страхування протягом трьох місяців не подав письмової заяви і копії пенсійного контракту, укладеного ним з іншим пенсійним фондом – суб'єктом другого рівня, пенсійні кошти, що обліковуються на його індивідуальному пенсійному рахунку, перераховуються до Накопичувального пенсійного фонду та обліковуються на його накопичувальному пенсійному рахунку.

ОПЛАТА ПОСЛУГ З АДМІНІСТРУВАННЯ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Розмір тарифів на оплату послуг з адміністрування пенсійного фонду визначається договором про адміністрування пенсійного фонду. Оплата послуг з адміністрування пенсійного фонду здійснюється в грошовій формі. У разі коли адміністрування корпоративного пенсійного фонду здійснює його одноосібний засновник, витрати на адміністрування такого корпоративного пенсійного фонду здійснюються за рахунок цього засновника.

ОПРИЛИДНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ТА РЕКЛАМА У СФЕРІ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. Пенсійні фонди, особи, що провадять

діяльність з управління активами пенсійних фондів, адміністратори, зберігачі, які надають послуги пенсійним фондам, а також страховики та банківські установи, що надають послуги з недержавного пенсійного забезпечення, інформують громадськість про свою діяльність з недержавного пенсійного забезпечення. Вимоги до складу інформації, яка підлягає оприлюдненню, та періодичності її оприлюднення встановлює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Інформація, що оприлюднюється недержавним пенсійним фондом, обов'язково повинна містити дані про зміни чистої вартості активів пенсійного фонду та чистої вартості одиниці пенсійних внесків цього фонду. Перелік пенсійних фондів, які отримали ліцензію на діяльність з надання послуг у накопичувальній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та які включені до реєстру пенсійних фондів – суб'єктів другого рівня, підлягає опублікуванню в порядку, визначеному Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку та оприлюдненню на офіційному сайті Пенсійного фонду України. Оприлюднення інформації здійснюється шляхом опублікування її в порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Інформація, що підлягає оприлюдненню відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», не є конфіденційною і не є рекламою. Крім випадків, установлених законом, не підлягає розголошенню та оприлюдненню (є конфіденційною) інформація: про пенсійні внески, пенсійні виплати та суму пенсійних коштів, що обліковуються на індивідуальному пенсійному рахунку учасника пенсійного фонду; з пенсійних депозитних рахунків фізичної особи; про умови та стан виконання договорів страхування довічної пенсії. Рекламні матеріали щодо послуг з недержавного пенсійного забезпечення, які надаються особами, визначеними в частині третій статті 2 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», подаються Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку не пізніш як за 10 робочих днів до їх розповсюдження. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку має право своїм обґрунтованим рішенням заборонити розповсюдження рекламних матеріалів або прийняти обґрунтоване рішення про обов'язкове внесення змін до рекламних матеріалів, що не відповідають дійсності або вимогам Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», але не пізніше ніж протягом п'яти робочих днів з моменту їх отримання. Рекламодавці, що розповсюджують будь-які інформацію та відомості, пов'язані з наданням

послуг з недержавного пенсійного забезпечення, несуть відповідальність за їх достовірність згідно із законом. Рекламодавцям забороняється: 1) використовувати неповну або недостовірну інформацію стосовно послуг з недержавного пенсійного забезпечення, що надаються цим рекламодавцем; 2) використовувати порівняльну рекламу з метою недобросовісної конкуренції шляхом зазначення недоліків у діяльності осіб, які провадять аналогічну професійну діяльність з недержавного пенсійного забезпечення, незалежно від того, чи відповідає така інформація про недоліки дійсності; 3) надавати прогноз чи гарантувати зростання доходів учасників недержавного пенсійного забезпечення; 4) робити подарунки (виграші) або давати обіцянку про дарування (виграші) потенційним учасникам та вкладникам пенсійних фондів, а також страхувальникам, з якими укладено договір страхування довічної пенсії, чи вкладникам пенсійних депозитних рахунків у банках або здійснювати будь-які інші заохочувальні заходи, що можуть вплинути на вибір того чи іншого пенсійного фонду (банку, страховика) його потенційним учасником (вкладником, страхувальником). Реклама послуг з недержавного пенсійного забезпечення може здійснюватися всіма засобами, дозволеними законом. У разі порушення вимог цієї статті Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку має право застосовувати до винних осіб заходи впливу згідно із законом.

ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ АДМІНІСТРАТОРА НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Органи управління адміністратора утворюються відповідно до законів з питань регулювання діяльності господарських товариств з урахуванням вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». До складу виконавчих і контролюючих органів адміністратора можуть входити лише особи, які: 1) є дієздатними; 2) відповідають кваліфікаційним вимогам, установленим Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку; 3) не мають обмежень щодо виконання покладених на них функцій, які виникають через їх пов'язаних осіб; 4) не були засуджені за умисні кримінальні правопорушення; 5) протягом останніх семи років не були керівниками юридичних осіб, визнаних банкрутами або підданих процедурі примусової ліквідації у період перебування цієї особи на керівній посаді. Посадові особи адміністратора не мають права отримувати у будь-якому вигляді винагороду від зберігача, осіб, які здійснюють управління активами, аудитора пенсійного фонду,

адміністрування якого він здійснює, а також від пов'язаних осіб зазначених суб'єктів. Вимоги, встановлені цією статтею, поширюються також на керівника структурного підрозділу з адміністрування пенсійних фондів компанії з управління активами та керівника структурного підрозділу одноосібного засновника корпоративного пенсійного фонду, який прийняв рішення про самостійне здійснення адміністрування такого фонду.

ОРГАНИ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД ТА КОНТРОЛЬ У СФЕРІ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. Держава гарантує дотримання законодавства з метою захисту майнових прав і законних інтересів учасників недержавного пенсійного забезпечення шляхом здійснення нагляду та контролю відповідними державними органами. Державний нагляд та контроль за діяльністю недержавних пенсійних фондів, адміністраторів пенсійних фондів, осіб, які здійснюють управління активами пенсійних фондів, зберігачів, страхових організацій та банківських установ здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку у межах повноважень і в порядку, визначених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення», Законом України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» та іншими актами законодавства. Національний банк України зобов'язаний письмово повідомляти Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку про санкції до страховиків або до банківських установ, що надають послуги у сфері недержавного пенсійного забезпечення, та підстави їх застосування протягом 10 робочих днів з моменту накладення таких санкцій. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку зобов'язана письмово повідомляти Національний банк України про санкції до страховиків або до банківських установ, що надають послуги у сфері недержавного пенсійного забезпечення, та підстави їх застосування протягом 10 робочих днів з моменту накладення таких санкцій. Контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції у системі накопичувального пенсійного забезпечення здійснює Антимонопольний комітет України в межах повноважень, передбачених законом. Антимонопольний комітет України письмово повідомляє Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку про прийняті ним рішення щодо порушення законодавства про захист економічної конкуренції учасниками недержавного пенсійного забезпечення. Органи, що здійснюють нагляд та контроль за діяльністю у

системі накопичувального пенсійного забезпечення, повідомляють Антимонопольний комітет України про ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції учасниками недержавного пенсійного забезпечення. Рішення органів, що здійснюють державний нагляд та контроль у системі накопичувального пенсійного забезпечення, прийняті відповідно до компетенції цих органів, є обов'язковими для виконання пенсійними фондами, адміністраторами, особами, що здійснюють управління активами, зберігачами, страховиками, банківськими установами, що відкривають пенсійні депозитні рахунки. Дії зазначених органів можуть бути оскаржені у порядку, встановленому законом, у тому числі в судовому порядку. Органи, які здійснюють державний нагляд та контроль за діяльністю у системі накопичувального пенсійного забезпечення, зобов'язані: надавати один одному інформацію, яка є необхідною для здійснення ними регулювання у системі накопичувального пенсійного забезпечення, та необхідні консультації; оприлюднювати перелік юридичних осіб, які провадять діяльність у системі накопичувального пенсійного забезпечення; здійснювати інші дії з координації своєї діяльності, передбачені законодавством з регулювання ринків фінансових послуг, у тому числі спільні перевірки відповідних осіб, що надають послуги у системі накопичувального пенсійного забезпечення. У разі неналежного виконання зобов'язань банківською установою, що відкриває пенсійні депозитні рахунки, Національний банк України зобов'язаний поінформувати Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку про вжиті заходи. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку повинна вживати заходів щодо захисту прав учасників недержавного пенсійного забезпечення, в тому числі шляхом подання позову до суду в інтересах таких осіб, якщо їх права порушуються будь-якими особами, підприємствами, установами, організаціями, включаючи органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку здійснює правозастосування відповідно до Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків».

ОСОБИ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Управління активами недержавних пенсійних фондів може здійснюватися такими особами: компанією з управління активами;

банком щодо активів створеного ним корпоративного пенсійного фонду у разі, якщо він не виконує функції зберігача цього фонду, Національним банком України щодо активів створеного ним корпоративного пенсійного фонду, професійним адміністратором, який отримав ліцензію на провадження діяльності з управління активами. Управління активами пенсійного фонду здійснюється на підставі ліцензії на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльності з управління активами, яка видається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку в установленому нею порядку. Управління активами пенсійного фонду здійснюється відповідно до умов договору про управління активами пенсійного фонду, який укладається з радою пенсійного фонду. Договір про управління активами укладається в письмовій формі. Особа, яка отримала ліцензію на провадження діяльності з управління активами пенсійних фондів, не може бути засновником або пов'язаною особою засновників зберігача пенсійного фонду, засновників корпоративного або професійного пенсійного фонду, якщо з радою такого фонду вона уклала договір про управління активами, крім випадку, передбаченого частиною одинадцятою статті 20 «Особливості створення та функціонування корпоративних і професійних пенсійних фондів» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ І ПРОФЕСІЙНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Сплата пенсійних внесків фізичними особами до корпоративних і професійних пенсійних фондів є добровільною, якщо інше не передбачено законом. Колективним договором може передбачатися створення корпоративного пенсійного фонду роботодавцем або відрахування пенсійних внесків роботодавців до інших пенсійних фондів. Право участі у корпоративному пенсійному фонді належить усім працівникам юридичної особи, що є засновником або роботодавцем – платником такого фонду. Роботодавець не має права будь-яким чином обмежувати права працівників на участь у корпоративному пенсійному фонді. Юридична особа, яка є засновником або роботодавцем – платником корпоративного пенсійного фонду, зобов'язана сплачувати пенсійні внески на користь усіх своїх працівників, крім тих, які подали письмові заперечення проти цього, працюють сезонно або проходять випробування при прийнятті на роботу. Об'єднання юридичних осіб або фізичних осіб за родом їх

професійної діяльності не мають права будь-яким чином обмежувати право фізичних осіб на самостійну участь у пенсійних фондах будь-якого виду. Працівник або член об'єднання юридичних осіб чи фізичних осіб за родом їх професійної діяльності має право відмовитися від сплати пенсійних внесків до корпоративного або професійного пенсійного фонду за власний рахунок, якщо інше не передбачено законом. Роботодавець має право встановлювати однаковий відсоток відрахувань пенсійних внесків до пенсійного фонду на користь своїх працівників від суми їх заробітної плати або застосовувати прогресивну шкалу відсотків відрахувань відносно суми заробітної плати залежно від віку працівників та (або) від їх стажу роботи на даному підприємстві із встановленням однакового відсотка відрахувань пенсійних внесків для кожної визначеної групи працівників. Фізичні особи – учасники будь-якого пенсійного фонду мають право самостійно сплачувати додаткові внески на свою користь без обмежень. Засновники професійного пенсійного фонду мають право сплачувати пенсійні внески за власні кошти на користь усіх своїх членів – фізичних осіб. Участь або неучасть працівників у сплаті пенсійних внесків до пенсійного фонду не може бути: умовою здійснення роботодавцем відрахування пенсійних внесків на користь цих працівників до пенсійного фонду; підставою для обмеження прав таких працівників у трудових відносинах з роботодавцем. У разі припинення участі у корпоративному чи професійному пенсійному фонді або ліквідації такого фонду належні учасникові такого фонду пенсійні кошти не можуть бути вилучені вкладниками таких фондів. У разі припинення юридичної особи, яка є засновником або роботодавцем – платником корпоративного пенсійного фонду, обов'язки щодо сплати пенсійних внесків передаються її правонаступникові. Злиття, приєднання пенсійних фондів здійснюється в порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Юридичні особи, що входять до складу засновників корпоративного або професійного пенсійного фонду або є роботодавцями – платниками корпоративного пенсійного фонду, а також юридична особа, що є одноосібним засновником корпоративного фонду, мають право прийняти рішення щодо тимчасового припинення сплати пенсійних внесків за власні кошти на період до одного року, повідомивши про це Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку, учасників фонду, адміністратора, якщо такий залучався, осіб, що здійснюють управління активами, у строк протягом семи календарних днів після прийняття такого рішення. Умовою прийняття

такого рішення є внесення відповідних змін до колективного договору, якщо у колективному договорі передбачено сплату таких пенсійних внесків. У разі коли після закінчення строку, визначеного в абзаці першому цієї частини, зазначені юридичні особи, крім одноосібного засновника корпоративного пенсійного фонду, не приймають рішення про поновлення сплати пенсійних внесків до пенсійного фонду за власні кошти, такі юридичні особи виходять із складу засновників або припиняють участь у пенсійному фонді з обов'язковим повідомленням про це Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку за умови виконання вимог, передбачених частинами восьмою – десятою статті 8 «Засновники недержавних пенсійних фондів» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Учасники фонду можуть не припиняти сплати пенсійних внесків на свою користь за власні кошти на період дії такого рішення, прийнятого засновником або роботодавцем-платником. У разі коли після закінчення строку, передбаченого в абзаці першому цієї частини, юридична особа, що є одноосібним засновником корпоративного пенсійного фонду, не приймає рішення про поновлення сплати пенсійних внесків за власні кошти до утвореного цією юридичною особою фонду, такий пенсійний фонд підлягає ліквідації з дотриманням вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ - СУБ'ЄКТІВ ДРУГОГО РІВНЯ. Право на участь у другому рівні системи пенсійного забезпечення має пенсійний фонд, який отримав ліцензію на діяльність з надання послуг у накопичувальній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, видану Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Пенсійний фонд, що має намір отримати ліцензію на діяльність з надання послуг у накопичувальній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, повинен відповідати таким вимогам: 1) досвід роботи пенсійного фонду на ринку недержавного пенсійного забезпечення – не менше трьох років до дня подання заяви про отримання ліцензії на діяльність з надання послуг у накопичувальній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування; 2) мати договори про обслуговування недержавного пенсійного фонду, укладені з: адміністратором, який відповідає вимогам, установленим Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, зберігачем

недержавних пенсійних фондів, який має розмір регулятивного капіталу не менш як 500 мільйонів гривень; компанією з управління пенсійними активами, яка має власний капітал у розмірі не менше 25 мільйонів гривень та досвід роботи з управління активами інституційних інвесторів не менше п'яти років; 3) адміністратор такого пенсійного фонду веде персоніфікований облік пенсійних коштів на індивідуальних пенсійних рахунках учасників фонду із застосуванням одиниці пенсійних активів та щоденним розрахунком чистої вартості одиниці пенсійних активів не менш як протягом 12 місяців до дня подання заяви про отримання ліцензії на діяльність з надання послуг у накопичувальній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування; 4) показник зміни чистої вартості одиниці пенсійних активів за останні 12 місяців – на рівні не нижче середньозваженого показника зміни чистої вартості одиниці пенсійних активів, що визначається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку; 5) пенсійні активи протягом останніх 12 місяців до дня подання заяви про отримання ліцензії на діяльність з надання послуг у накопичувальній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування відповідають вимогам щодо складу активів та обмежень інвестиційної діяльності відповідно до статей 47 «Склад активів пенсійного фонду» і 49 «Загальні обмеження інвестиційної діяльності з пенсійними активами пенсійного фонду» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Ліцензія на діяльність з надання послуг у накопичувальній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування видається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку безстроково. Рішення про відмову у видачі ліцензії на діяльність з надання послуг у накопичувальній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування або припинення її дії може бути оскаржено в адміністративному порядку відповідно до Закону України «Про адміністративну процедуру» та/або до адміністративного суду. У разі отримання ліцензії на діяльність з надання послуг у накопичувальній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування вартість витрат, пов'язаних зі здійсненням діяльності в накопичувальній системі пенсійного страхування, не може перевищувати 3,5 відсотка середньозваженого значення чистої вартості пенсійних активів накопичувальної системи пенсійного страхування такого фонду. Пенсійний фонд – суб'єкт другого рівня зобов'язаний підтримувати щокварталу показники зміни чистої вартості одиниці пенсійних

активів на рівні не нижче 80 відсотків середньозваженого показника зміни чистої вартості одиниці пенсійних активів, що визначається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Адміністратор пенсійного фонду – суб'єкта другого рівня зобов'язаний кожного робочого дня обчислювати чисту вартість пенсійних активів, у тому числі чисту вартість пенсійних активів накопичувальної системи пенсійного страхування, чисту вартість одиниці пенсійних активів у порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Адміністратор пенсійного фонду – суб'єкта другого рівня зобов'язаний кожного робочого дня розміщувати на веб-сайті пенсійного фонду та/або адміністратора такого пенсійного фонду інформацію про показник чистої вартості одиниці пенсійних внесків, розрахований на кінець робочого дня, що передує дню розміщення такої інформації, та про інші показники, визначені Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Компанія з управління активами пенсійного фонду – суб'єкта другого рівня зобов'язана подавати кожного робочого дня адміністратору такого пенсійного фонду інформацію про вартість пенсійних активів фонду, які перебувають в їх управлінні, у розрізі пенсійних активів системи недержавного пенсійного забезпечення та пенсійних активів накопичувальної системи пенсійного страхування за формою та у порядку, що встановлені Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Зберігач пенсійного фонду – суб'єкта другого рівня перевіряє правильність обчислення чистої вартості пенсійних активів накопичувальної системи пенсійного страхування, чистої вартості одиниці пенсійних активів, здійсненого адміністратором пенсійного фонду – суб'єкта другого рівня та особами, які здійснюють управління пенсійними активами накопичувальної системи пенсійного страхування. У разі невиконання вимог, визначених у частині четвертій цієї статті, у будь-якому звітному періоді адміністратор пенсійного фонду – суб'єкта другого рівня зобов'язаний повідомити про це протягом трьох робочих днів з дня оприлюднення Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку інформації про середньозважений показник зміни чистої вартості одиниці пенсійних активів за останній звітний період раду такого фонду, осіб, які здійснюють управління пенсійними активами накопичувальної системи пенсійного страхування; зберігача такого фонду. Голова ради пенсійного фонду – суб'єкта другого рівня зобов'язаний протягом п'яти робочих днів після надходження від адміністратора фонду повідомлення про порушення вимог,

визначених частиною четвертою цієї статті, скликати засідання ради фонду. Припинення дії ліцензії на діяльність з надання послуг у накопичувальній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування пенсійним фондом – суб'єктом другого рівня здійснюється у порядку, визначеному Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку надсилає не пізніше як протягом трьох робочих днів після прийняття рішення про припинення дії такої ліцензії повідомлення раді пенсійного фонду – суб'єкта другого рівня, щодо якого припинено дію ліцензії, адміністратору цього фонду, особам, які здійснюють управління активами накопичувальної системи пенсійного страхування такого фонду, зберігачу цього фонду, Раді Накопичувального пенсійного фонду та Пенсійному фонду України. Пенсійний фонд – суб'єкт другого рівня у разі припинення дії виданої йому ліцензії на діяльність з надання послуг у накопичувальній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування: 1) інформує учасників накопичувальної системи пенсійного страхування про прийняте Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку рішення у порядку, визначеному зазначеною комісією; 2) забезпечує передачу пенсійних коштів, що належать учасникам накопичувальної системи пенсійного страхування цього фонду, та інформації з персоніфікованого обліку фонду щодо них до Накопичувального пенсійного фонду або за вибором учасників накопичувальної системи пенсійного страхування – до іншого пенсійного фонду – суб'єкта другого рівня у порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення, і Антимонопольним комітетом України; 3) має право не раніше ніж через три роки з дня винесення рішення про припинення дії такої ліцензії Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку на повторне звернення щодо видачі ліцензії на діяльність з надання послуг у накопичувальній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Перелік пенсійних фондів, яким видана ліцензія на діяльність з надання послуг у накопичувальній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, підлягає опублікуванню в порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

П

ПЕНСІЙНА ВИПЛАТА, ЩО ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ОДНОРАЗОВО. Пенсійна виплата може здійснюватися адміністратором одноразово на вимогу учасника фонду в разі: 1) медично підтвердженого критичного стану здоров'я (онкозахворювання, інсульт тощо) або настання інвалідності учасника фонду; 2) коли сума належних учаснику фонду пенсійних коштів на дату настання пенсійного віку учасника фонду не досягає мінімального розміру суми пенсійних накопичень, встановленого Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку; 3) виїзду учасника фонду на постійне проживання за межі України. Пенсійна виплата здійснюється одноразово спадкоємцям учасника фонду адміністратором у випадках, передбачених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Для отримання пенсійної виплати, що здійснюється одноразово, учасники фонду, а у разі смерті учасника - його спадкоємці, подають адміністратору заяву та документи, які підтверджують їхнє право на отримання цієї виплати. Пенсійна виплата, що здійснюється одноразово, визначається виходячи із суми пенсійних коштів, які обліковуються на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду на день подання заяви на отримання такої виплати. Пенсійна виплата, що здійснюється одноразово, провадиться протягом п'яти робочих днів після отримання відповідної заяви та необхідних документів. У разі порушення строку, визначеного частиною третьою цієї статті, адміністратор за власний рахунок сплачує отримувачу пенсійної виплати, що здійснюється одноразово, пеню в розмірі подвійної облікової ставки Національного банку України в розрахунку на 1 день від суми, що підлягала виплаті, за кожний день прострочення платежу, у порядку, визначеному Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

ПЕНСІЙНА ВИПЛАТА. Грошова виплата учасникові недержавного пенсійного забезпечення або його спадкоємцям, що здійснюється за рахунок накопичених у недержавному пенсійному фонді та облікованих на індивідуальному пенсійному рахунку грошових коштів у випадках, передбачених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

ПЕНСІЙНА СХЕМА. Документ, який визначає умови та порядок недержавного пенсійного забезпечення учасників фонду.

ПЕНСІЙНИЙ КОНТРАКТ. Договір між пенсійним фондом та його вкладником, згідно з яким здійснюється недержавне пенсійне забезпечення учасника (учасників) фонду за визначеною пенсійною схемою.

ПЕНСІЙНИЙ КОНТРАКТ. Пенсійний контракт є договором між пенсійним фондом та його вкладником, який укладається від імені пенсійного фонду його адміністратором та згідно з яким здійснюється недержавне пенсійне забезпечення учасника або декількох учасників фонду за рахунок пенсійних внесків такого вкладника. Особі, яка відповідає вимогам Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», не може бути відмовлено в укладенні пенсійного контракту з відкритим пенсійним фондом. Адміністратор корпоративного або професійного пенсійного фонду може укласти пенсійні контракти тільки з тією особою, яка відповідає вимогам, визначеним законом та статутами відповідних пенсійних фондів. Кожен вкладник фонду може укласти один або кілька пенсійних контрактів з адміністратором (адміністраторами) одного чи кількох пенсійних фондів на користь осіб, визначених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Вкладник фонду, який є учасником фонду, має право в односторонньому порядку розірвати пенсійний контракт, який укладено з ним особисто, або вимагати зміни його умов. У разі розірвання пенсійного контракту таким вкладником він повинен укласти, крім випадків, передбачених статтею 65 «Пенсійна виплата, що здійснюється одноразово» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», новий пенсійний контракт щодо участі в іншому пенсійному фонді або відкрити в банку пенсійний депозитний рахунок, а у разі досягнення пенсійного віку, визначеного відповідно до закону, – укласти із страховиком договір страхування довічної пенсії. При цьому пенсійні кошти вкладника фонду, який є учасником фонду, передаються за його рахунок до іншої фінансової установи, яка надає послуги з недержавного пенсійного забезпечення, в сумі, що обліковується на його індивідуальному пенсійному рахунку в пенсійному фонді, зменшеній на суму витрат, пов'язаних з перерахуванням таких пенсійних коштів. Розмір витрат на переведення пенсійних коштів обчислюється адміністратором за методикою, встановленою Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. У разі якщо на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду, який розриває укладений ним пенсійний контракт з пенсійним фондом, обліковуються

пенсійні внески, що здійснювалися на його користь іншими вкладниками, пенсійні контракти з такими вкладниками мають бути розірвані та їх дія припиняється з дня розірвання пенсійного контракту з учасником фонду, крім випадків, передбачених статтею 65 «Пенсійна виплата, що здійснюється одноразово» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Індивідуальний пенсійний рахунок учасника фонду закривається після переведення пенсійних коштів, облікованих на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду. У разі припинення трудових відносин учасника корпоративного пенсійного фонду з роботодавцем-засновником або роботодавцем – платником корпоративного пенсійного фонду роботодавець-засновник або роботодавець – платник корпоративного пенсійного фонду, а також учасник, який є вкладником такого фонду, зобов'язаний розірвати пенсійний контракт, укладений на користь учасника фонду. Такий учасник зобов'язаний укласти новий пенсійний контракт з адміністратором будь-якого іншого пенсійного фонду або у разі досягнення пенсійного віку, визначеного відповідно до закону, укласти договір страхування довічної пенсії із страховиком, або відкрити в банку пенсійний депозитний рахунок. У разі якщо учасник фонду протягом трьох місяців з дня припинення трудових відносин не уклав новий пенсійний контракт з іншим пенсійним фондом, не відкрив пенсійний депозитний рахунок у банку або не уклав договір страхування довічної пенсії із страховиком, пенсійні кошти учасника підлягають передачі до відкритого пенсійного фонду, визначеного за рішенням ради такого пенсійного фонду. При цьому передача пенсійних коштів учасника фонду до іншого пенсійного фонду, на пенсійний депозитний рахунок банку, до страховика для укладення договору страхування довічної пенсії оплачується учасником фонду в порядку, передбаченому абзацами другим і третім частини четвертої цієї статті, крім випадків припинення трудових відносин згідно з пунктом 1 частини першої статті 40 «Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця» Кодексу законів про працю України. У разі якщо учасник фонду припиняє трудові відносини з роботодавцем-засновником або роботодавцем – платником корпоративного пенсійного фонду та вступає в трудові відносини з іншим роботодавцем-засновником або роботодавцем – платником цього корпоративного пенсійного фонду, він може залишитися учасником цього фонду, якщо це передбачено умовами пенсійного контракту. У разі припинення трудових відносин згідно з пунктом 1 частини першої статті 40 «Розірвання трудового

договору з ініціативи роботодавця» Кодексу законів про працю України витрати на переведення пенсійних коштів учасника фонду до іншого пенсійного фонду, страховика або на пенсійний депозитний рахунок банку оплачуються роботодавцем. Адміністратор зобов'язаний надати можливість вкладнику та учаснику фонду до укладення пенсійного контракту ознайомитися із статутом пенсійного фонду, пенсійними схемами, що використовує пенсійний фонд, та проектом пенсійного контракту. Пенсійний контракт укладається у письмовій формі щонайменше у двох примірниках. Учаснику, який не є вкладником, адміністратор повинен надати примірник пенсійного контракту або копію пенсійного контракту, завірену підписом та печаткою уповноваженої особи адміністратора. Разом з примірником (копією) пенсійного контракту адміністратор повинен надати вкладнику та учаснику фонду: пам'ятку з роз'ясненнями основних положень пенсійного контракту; копію зазначеної в пенсійному контракті пенсійної схеми; на вимогу вкладника або учасника – витяг з основних положень статуту або копію статуту пенсійного фонду. Один примірник пенсійного контракту залишається в адміністратора разом з відомістю про надання вкладнику примірника пенсійного контракту та учаснику інших примірників (копій) пенсійного контракту та зазначених вище документів. У разі надання цих документів вкладнику або учаснику фонду особисто у відомості зазначаються дата отримання документів та підпис вкладника або учасника фонду. У разі надання цих документів в іншому порядку у відомості зазначаються дата направлення документів вкладнику або учаснику фонду, дата отримання документів вкладником або учасником фонду та підпис особи, відповідальної за надання документів вкладнику або учаснику фонду. Порядок надання цих документів вкладникам та учасникам фонду визначається внутрішнім положенням про здійснення адміністрування пенсійних фондів. Адміністратор повинен забезпечити надання примірників (копій) пенсійного контракту учаснику фонду не пізніше 30 календарних днів з дня укладення пенсійного контракту. Вимоги до пам'ятки з роз'ясненням основних положень пенсійного контракту, а також до витягу з основних положень статуту пенсійного фонду встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Адміністратор пенсійного фонду – суб'єкта другого рівня, з яким учасник накопичувальної системи пенсійного страхування уклав пенсійний контракт, подає не пізніш як через 10 робочих днів після укладення такого пенсійного контракту територіальному органіві

Пенсійного фонду України інформацію, необхідну для ведення обліку стану накопичувального пенсійного рахунка учасника накопичувальної системи пенсійного страхування.

ПЕНСІЙНІ АКТИВИ. Активи пенсійного фонду, страховика, банківської установи, сформовані відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», за рахунок яких здійснюються пенсійні виплати.

ПЕНСІЙНІ ВНЕСКИ. Пенсійні внески до пенсійного фонду сплачуються у розмірах та у порядку, встановлених пенсійним контрактом, відповідно до умов обраних пенсійних схем. Зазначені в пенсійному контракті розміри сплачуваних до пенсійного фонду пенсійних внесків можуть змінюватися відповідно до умов обраних пенсійних схем. Внески за страхуванням ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду сплачуються у порядку, визначеному пенсійним контрактом. Рада пенсійного фонду має право встановити мінімальний розмір пенсійних внесків – 10 відсотків мінімальної заробітної плати у розрахунку на один місяць. Розмір пенсійних внесків до корпоративного або професійного пенсійного фонду, що сплачуються за кошти засновників цих фондів і роботодавців-платників, може визначатися у колективному договорі з урахуванням вимог законів України. Засновники корпоративних та професійних пенсійних фондів і роботодавці-платники можуть пропонувати учасникам фондів укладення договору страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду, обов'язкового для всіх учасників фонду, відповідно до визначеного порядку укладання такого договору та розміру внесків на такий вид страхування. Загальний розмір страхових внесків, які сплачуються за таким видом страхування, не може перевищувати 1 відсотка розміру пенсійного внеску, сплачуваного засновником або роботодавцем-платником за кожного учасника фонду. Внески за цим видом страхування сплачуються у порядку, визначеному пенсійним контрактом. Роботодавець, який здійснює перерахування внесків до відкритого пенсійного фонду від імені своїх працівників – учасників цього пенсійного фонду, може здійснювати внески по добровільному страхуванню ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду. Розмір таких внесків не може перевищувати 1 відсотка внесків, сплачуваних відкритому пенсійному фонду за кожного учасника фонду, за умови, що пенсійний фонд надає можливість придбати цей вид страхування як складову частину пенсійного контракту. У разі прийняття фізичною особою рішення щодо

накопичення страхових внесків у пенсійному фонді на умовах, визначених законодавством, розмір таких пенсійних внесків встановлюється згідно із законодавством про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. При цьому вимога щодо сплати пенсійного внеску у розмірі не нижче мінімального, передбаченого частиною другою цієї статті, не застосовується. Максимальний розмір пенсійних внесків за пенсійними схемами недержавного пенсійного забезпечення не обмежується. Пенсійні внески сплачуються лише у національній валюті України, а у випадках, передбачених законодавством України, в іноземній валюті за офіційним обмінним курсом Національного банку України, що діяв на момент сплати, шляхом готівкових та (або) безготівкових розрахунків. Юридичні особи сплачують пенсійні внески лише у безготівковій формі. Пенсійні внески сплачуються шляхом зарахування відповідних грошових сум на поточні рахунки пенсійного фонду у зберігача.

ПЕНСІЙНІ ДЕПОЗИТНІ РАХУНКИ. Вкладні (депозитні) рахунки фізичних осіб, що відкриваються банківськими установами з урахуванням умов, установлених законодавством, для накопичення заощаджень на виплату пенсії.

ПЕНСІЙНІ КОШТИ. Сума грошових зобов'язань пенсійного фонду перед його учасниками, страховика перед застрахованими особами згідно з договорами страхування довічної пенсії або банківської установи перед вкладниками, які відкрили пенсійні депозитні рахунки.

ПЕНСІЙНІ СХЕМИ. Умови та порядок недержавного пенсійного забезпечення, що здійснюється пенсійними фондами, визначаються пенсійними схемами, які розробляються з дотриманням вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та інших нормативно-правових актів з питань недержавного пенсійного забезпечення. Пенсійні схеми та зміни до них розробляються та затверджуються засновником (зборами засновників) пенсійного фонду. Пенсійні схеми корпоративного пенсійного фонду та зміни до них погоджуються з представниками трудових колективів відповідних юридичних осіб – роботодавців, які є засновниками такого фонду. Пенсійні схеми та зміни до них підлягають реєстрації в Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку. Пенсійний фонд може використовувати кілька пенсійних схем. Пенсійна схема повинна відображати: опис всіх видів та умов здійснення пенсійних виплат; порядок

визначення розміру пенсійних виплат; порядок та строки сплати пенсійних внесків, у тому числі можливість їх зміни за умовами пенсійного контракту; умови та порядок участі у пенсійній схемі; права та обов'язки вкладника, учасника фонду за даною пенсійною схемою; інші умови, що не суперечать законодавству. Вкладники фонду мають право вільного вибору пенсійної схеми, якщо інше не передбачено законодавством, а також мають право на зміну пенсійної схеми, але не частіше одного разу на 6 місяців. Пенсійний фонд має право запроваджувати нові пенсійні схеми, а також вносити зміни до зареєстрованих пенсійних схем чи анулювати зареєстровані пенсійні схеми у разі: відсутності пенсійних контрактів, укладених за пенсійними схемами, що змінюються або анулюються; отримання письмової згоди всіх вкладників фонду, з якими укладені пенсійні контракти за пенсійною схемою, яка змінюється.

ПЕНСІЯ НА ВИЗНАЧЕНИЙ СТРОК. Виплата пенсії на визначений строк здійснюється адміністратором пенсійного фонду. 1) за бажанням учасника фонду, який має право на отримання пенсійних виплат відповідно до його заяви; 2) на вимогу учасника фонду (з дня виникнення у нього права згідно з умовами пенсійного контракту на страхування довічної пенсії, якщо придбання довічного анuitету може негативно вплинути на розмір пенсійних виплат). Пенсія на визначений строк розраховується виходячи із строку не менш як десять років від початку здійснення першої виплати. Протягом періоду виплати пенсії на визначений строк учасник фонду у будь-який час може: 1) перейти до іншого пенсійного фонду з метою подальшого отримання пенсії обраного виду. При цьому пенсійний фонд, до якого перейшов учасник фонду, продовжує виплату такої пенсії протягом строку, що залишився; 2) укласти із страховиком договір страхування довічної пенсії з оплатою такого договору за рахунок пенсійних коштів, які обліковуються на його індивідуальному пенсійному рахунку в пенсійному фонді. Для отримання пенсії на визначений строк учасник фонду подає адміністратору заяву. У разі укладення договору про виплату пенсії на визначений строк з іншим пенсійним фондом учасник фонду подає адміністратору обраного пенсійного фонду копію виписки з індивідуального пенсійного рахунку та копію заяви про переведення коштів до іншого фонду адміністратору пенсійного фонду, в якому накопичувалися пенсійні кошти учасника фонду. На підставі поданої заяви учасника фонду такі пенсійні кошти повинні бути перераховані до

обраного ним пенсійного фонду протягом п'яти робочих днів після отримання заяви. У разі порушення зазначеного строку адміністратор сплачує учаснику фонду пеню в розмірі подвійної облікової ставки Національного банку України в розрахунку на 1 день від суми, належної до перерахування, за кожен день прострочення платежу, у порядку, визначеному Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

ПЕНСІЯ НА ВИЗНАЧЕНИЙ СТРОК. Пенсійні виплати, що здійснюються періодично протягом визначеного строку у порядку та у випадках, визначених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

ПЕРЕДАЧА СИСТЕМИ ПЕРСОНІФІКОВАНОГО ОБЛІКУ УЧАСНИКІВ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Передача системи персоніфікованого обліку учасників пенсійних фондів та відповідної документації здійснюється адміністратором у разі: розірвання договору, укладеного ним з радою пенсійного фонду, ліквідації адміністратора; припинення адміністратора в результаті передачі всього свого майна, прав та обов'язків іншим юридичним особам- правонаступникам, внаслідок чого порушуються вимоги Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» щодо пов'язаних осіб; припинення дії ліцензії, виданої адміністратору на провадження діяльності з адміністрування пенсійних фондів. Адміністратор зобов'язаний забезпечити передачу в повному обсязі системи персоніфікованого обліку учасників недержавних пенсійних фондів та відповідної документації після отримання від ради пенсійного фонду або Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку повідомлення про обраного чи тимчасово призначеного нового професійного адміністратора. До передачі системи персоніфікованого обліку учасників недержавних пенсійних фондів та відповідної документації адміністратор зобов'язаний продовжувати виконання своїх функцій. Передача системи персоніфікованого обліку учасників недержавних пенсійних фондів та відповідної документації здійснюється у порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

ПЕРСОНІФІКОВАНИЙ ОБЛІК. Збирання, оброблення, систематизація та зберігання передбаченої законодавством про пенсійне забезпечення і Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» інформації про учасників недержавного пенсійного забезпечення, відомостей про визначення їх прав на пенсійні виплати за рахунок коштів, накопичених на їх користь, а також для обчислення розміру цих виплат.

ПОВНОВАЖЕННЯ РАДИ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Рада фонду провадить свою діяльність у порядку, визначеному статутом пенсійного фонду, та відповідно до вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», зокрема: звітує про діяльність пенсійного фонду перед засновником (зборами засновників) фонду; погоджує зміни до статуту та пенсійних схем пенсійного фонду, запропоновані засновником (засновниками) пенсійного фонду, перед їх затвердженням; реєструє в Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку зміни до пенсійних схем фонду; затверджує інвестиційну декларацію та зміни до неї; обирає голову та секретаря ради фонду з числа членів ради; укладає від імені пенсійного фонду договори з адміністратором, компанією з управління активами або іншою особою, яка має право здійснювати управління активами пенсійного фонду, зберігачем, аудитором пенсійного фонду; заслуховує звіти про діяльність адміністратора, осіб, які здійснюють управління активами пенсійного фонду, зберігача та приймає рішення щодо цих звітів; затверджує інформацію про фінансовий стан пенсійного фонду, яка підлягає оприлюдненню в порядку, встановленому Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення», та розглядає аудиторський висновок; здійснює контроль за цільовим використанням активів пенсійного фонду; розглядає спірні питання, що виникають між пенсійним фондом та його учасниками та (або) вкладниками; вирішує інші питання, віднесені Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та статутом пенсійного фонду до компетенції ради цього фонду. Питання, віднесені Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» і статутом пенсійного фонду до компетенції ради фонду, не можуть бути передані до компетенції виконавчих органів засновника (засновників) фонду, адміністратора або будь-яких інших осіб. Голова ради фонду організовує роботу ради відповідно до вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та статуту пенсійного фонду і підписує особисто від імені пенсійного фонду документи, передбачені Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення», або дає доручення на це уповноваженій особі з числа членів ради фонду. Рада фонду має право здійснювати свої повноваження, якщо у її засіданні беруть участь більше половини загальної кількості її членів. У разі коли у складі ради залишилася половина загальної кількості її членів або менше, голова ради зобов'язаний скликати позачергові збори засновників фонду (повідомити одноосібного

засновника) для вирішення питання про приведення кількісного складу ради у відповідність із вимогами Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». У разі коли внаслідок припинення (злиття, приєднання, поділу, перетворення) юридичної особи, яка є адміністратором, компанією з управління активами або зберігачем у результаті передачі всього свого майна, прав та обов'язків іншим юридичним особам – правонаступникам порушуються вимоги Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» в частині, що стосується пов'язаних осіб, рада фонду зобов'язана протягом трьох місяців прийняти рішення щодо вибору нового надавача відповідних послуг із забезпеченням при цьому дотримання вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» щодо пов'язаних осіб.

ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ТА ОПЛАТИ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ ДОВІЧНОЇ ПЕНСІЇ ЗА РАХУНОК ПЕНСІЙНИХ КОШТІВ УЧАСНИКА ФОНДУ. Довічні пенсії (довічні анuitети) виплачуються учасникам фондів страховиками, з якими ці учасники уклали договір страхування довічної пенсії, за рахунок грошових коштів, перерахованих страховику. Договір страхування довічної пенсії укладається між учасником фонду та страховиком згідно із законодавством про страхування з урахуванням вимог, передбачених цим Законом та пенсійним контрактом, після настання пенсійного віку, визначеного учасником фонду відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Для укладення договору страхування довічної пенсії учасник фонду подає страховику довідку адміністратора про обсяг належних йому пенсійних коштів. Учасник фонду повідомляє адміністратора про обраного ним страховика та подає письмову заяву про перерахування до цього страховика належних йому пенсійних коштів. Учасник фонду, крім учасника накопичувальної системи пенсійного страхування, має право перерахувати до страховика свої пенсійні кошти повністю або частково. Учасник накопичувальної системи пенсійного страхування має право при досягненні пенсійного віку, передбаченого статтею 26 «Умови призначення пенсії за віком» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», укласти договір страхування довічної пенсії на умовах та в порядку, встановлених законами України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» та «Про страхування». У разі відстрочення часу призначення пенсії за віком

відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» учасник накопичувальної системи пенсійного страхування має право укласти договір страхування довічної пенсії з більш пізнього строку, визначеного ним відповідно до статті 29 «Підвищення розміру пенсії за віком у разі відстрочки часу її призначення» Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", але не пізніш як через 10 років після досягнення пенсійного віку, встановленого статтею 26 «Умови призначення пенсії за віком» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». При цьому учасник накопичувальної системи пенсійного страхування зобов'язаний повідомити адміністратора про відстрочення часу призначення пенсії за віком. Учасник фонду, який є учасником накопичувальної системи пенсійного страхування, може використати кошти, обліковані на його індивідуальному пенсійному рахунку у фонді, для доповнення суми коштів, облікованих на накопичувальному пенсійному рахунку у Накопичувальному фонді, у випадку, передбаченому абзацом третім частини першої статті 56 «Умови та порядок отримання одноразової виплати» Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування". Страховик розраховує розмір довічної пенсії, який зазначається в договорі страхування довічної пенсії, на основі актуарних розрахунків згідно з сумою, що визначена особою, яка укладає договір, та довідкою, виданою адміністратором пенсійного фонду, про наявність у такої особи цієї суми пенсійних коштів. У разі перерахування до страховика грошових коштів для оплати договору страхування довічної пенсії у сумі, що не відповідає сумі, визначеній у заяві особи, яка придбає довічний анuitет, розмір довічної пенсії повинен бути скоригований відповідно до актуарних розрахунків протягом трьох днів після отримання грошових коштів від пенсійного фонду. У разі коли несвоєчасно сплачені вкладником на користь учасника фонду пенсійні внески надійшли до фонду після дати перерахування страховику належних цьому учаснику пенсійних коштів, адміністратор пенсійного фонду зобов'язаний перерахувати суму несвоєчасно отриманих пенсійних внесків учасника фонду до страховика, з яким зазначений учасник фонду уклав договір страхування довічної пенсії. При цьому у додатку до договору страхування довічної пенсії, який є невід'ємною його частиною, визначається новий розмір довічної пенсії відповідно до оплаченого договору страхування довічної пенсії, встановлений на дату включення зазначеного додатка у

договір страхування. Страховик зобов'язаний надати учаснику фонду, з яким укладено договір, письмове повідомлення про надходження грошових коштів від пенсійного фонду та їх розмір протягом семи робочих днів після їх отримання, а також про скоригований розмір довічної пенсії у разі проведення такого коригування. Для забезпечення виплати довічної пенсії страховиком адміністратор зобов'язаний на підставі заяви учасника фонду про перерахування пенсійних коштів страховику забезпечити перерахування відповідному страховику пенсійних коштів, що належать учаснику фонду, протягом п'яти робочих днів після отримання заяви. Пенсійні кошти перераховуються страховику у сумі, визначеній в заяві учасника фонду, виходячи із суми, облікованої на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду на день настання визначеного ним пенсійного віку. У разі несвоєчасного перерахування пенсійних коштів учасника фонду страховику адміністратор за власний рахунок сплачує учаснику фонду пеню в розмірі подвійної облікової ставки Національного банку України в розрахунку на 1 день від суми, що підлягає перерахуванню, за кожний день прострочення платежу. Порядок обчислення суми пенсійних коштів, їх перерахування встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. У разі коли сума пенсійних коштів, що підлягає перерахуванню страховику, не досягає розміру мінімальної суми пенсійних накопичень, встановленого Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, учасник фонду (а в разі його смерті – спадкоємці) має право отримати належні йому пенсійні кошти як одноразову пенсійну виплату. Страховик зобов'язаний відшкодувати збитки особі, з якою укладено договір страхування довічної пенсії, пов'язані з недотриманням страховиком умов цього договору, згідно із законом. Порушення адміністратором або страховиком, з яким укладено договір страхування довічної пенсії, встановленого пенсійним контрактом або договором страхування довічної пенсії порядку оплати договору страхування або виплати відповідної пенсії не може бути підставою для будь-якого обмеження права учасника фонду на належні йому пенсійні кошти та обумовлені виплати.

ПРИНЦИПИ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. Недержавне пенсійне забезпечення здійснюється на принципах: законодавчого визначення умов недержавного пенсійного забезпечення; заінтересованості фізичних осіб у недержавному пенсійному забезпеченні; добровільності

створення пенсійних фондів юридичними та фізичними особами, об'єднаннями фізичних осіб та об'єднаннями юридичних осіб; добровільної участі фізичних осіб у системі недержавного пенсійного забезпечення та вибору виду пенсійної виплати, крім випадків, передбачених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; добровільності прийняття роботодавцем рішення про здійснення пенсійних внесків на користь своїх працівників до системи недержавного пенсійного забезпечення; економічної заінтересованості роботодавця у здійсненні пенсійних внесків на користь своїх працівників до системи недержавного пенсійного забезпечення; неможливості необґрунтованої відмови роботодавця від здійснення пенсійних внесків до системи недержавного пенсійного забезпечення на користь своїх працівників, якщо роботодавець розпочав здійснення таких пенсійних внесків; рівноправності всіх учасників пенсійного фонду, які беруть участь в одній пенсійній схемі; розмежування та відокремлення активів пенсійного фонду від активів інших суб'єктів недержавного пенсійного забезпечення та накопичувального пенсійного страхування з метою захисту майнових прав учасників пенсійного фонду та унеможливлення банкрутства пенсійного фонду; визначення розміру пенсійної виплати залежно від суми пенсійних коштів, облікованих на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду або застрахованої особи; гарантування фізичним особам реалізації прав, наданих їм Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; цільового та ефективного використання пенсійних коштів; державного регулювання розміру тарифів на послуги, що надаються у системі недержавного пенсійного забезпечення; відповідальності суб'єктів системи недержавного пенсійного забезпечення за порушення норм, передбачених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та іншими нормативно-правовими актами; державного регулювання діяльності з недержавного пенсійного забезпечення та нагляду за його здійсненням.

ПРИПИНЕННЯ ДІЇ ЛІЦЕНЗІЇ НА ПРОВАДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З АДМІНІСТРУВАННЯ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Здійснюється в порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку в ліцензійних умовах. Рішення про припинення дії ліцензії на провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів надається письмово Національною комісією з цінних паперів та

фондового ринку усім пенсійним фондам, з якими адміністратором укладено договори про адміністрування недержавного пенсійного фонду, протягом одного робочого дня з дати прийняття такого рішення та підлягає обов'язковому оприлюдненню у порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. У разі припинення дії ліцензії на провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів, виданої юридичній особі – одноосібному засновникові корпоративного пенсійного фонду, такий засновник зобов'язаний ініціювати припинення повноважень членів ради фонду, дії яких спричинили припинення дії цієї ліцензії, та забезпечити обрання нових членів ради фонду замість звільнених протягом трьох робочих днів з дати отримання пенсійним фондом повідомлення про припинення дії ліцензії адміністратора цього фонду. У разі припинення дії ліцензії на провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів, виданої адміністратору пенсійного фонду, рада такого фонду зобов'язана забезпечити укладення договору про адміністрування недержавного пенсійного фонду протягом п'яти робочих днів з іншим адміністратором. Адміністратор, дію ліцензії якого припинено, припиняє виконання функцій з адміністрування пенсійного фонду з дня передачі системи персоніфікованого обліку новому адміністратору та зобов'язаний безоплатно надавати допомогу новому адміністратору у виконанні зобов'язань, що виникли до передачі цьому адміністратору системи персоніфікованого обліку. У разі припинення дії ліцензії на провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів одноосібний засновник корпоративного пенсійного фонду, який одночасно є і адміністратором такого фонду, має право на повторне отримання такої ліцензії не раніше ніж через рік після дати припинення дії ліцензії, а професійний адміністратор пенсійних фондів – у будь-який час.

ПРИПИНЕННЯ ДІЇ ЛІЦЕНЗІЇ НА ПРОВАДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку має право прийняти рішення про припинення дії ліцензії на провадження діяльності з управління активами пенсійних фондів в порядку, визначеному ліцензійними умовами. Припинення дії ліцензії на провадження діяльності з управління активами пенсійних фондів є підставою для дострокового розірвання договору про управління активами пенсійного фонду з особою, що здійснює управління активами пенсійного

фонду, та передачі її повноважень щодо управління активами іншій особі, що має право на здійснення управління активами пенсійних фондів. Рішення про припинення дії ліцензії на провадження діяльності з управління активами пенсійних фондів у письмовій формі надається протягом трьох робочих днів Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку всім пенсійним фондам, з якими особою, дію ліцензії якої припинено, укладено договори про управління активами, а також їх адміністраторам та зберігачам і підлягає оприлюдненню в порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

ПРОФЕСІЙНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ФОНД. Пенсійний фонд, засновником (засновниками) якого можуть бути організації роботодавців, їх об'єднання, об'єднання громадян, професійні спілки, їх об'єднання або фізичні особи, пов'язані за родом їх професійної діяльності (занять), визначеної у статуті фонду. Учасниками такого фонду можуть бути виключно фізичні особи, пов'язані за родом їх професійної діяльності (занять), визначеної у статуті фонду, а також фізичні особи, які є працівниками організацій роботодавців, їх об'єднань, членами або працівниками професійних спілок, їх об'єднань, які створили такий фонд.

Р

РАДА ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Для забезпечення управління та здійснення контролю за поточною діяльністю пенсійного фонду утворюється рада пенсійного фонду. Рада фонду утворюється у кількості не менше п'яти осіб. З числа членів ради фонду обираються голова та секретар ради фонду простою більшістю голосів. Члени ради будь-якого фонду обираються на три роки з правом переобрання на наступний строк з числа осіб, які: 1) є дієздатними; 2) відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку та статутом пенсійного фонду; 3) не були засуджені за умисні кримінальні правопорушення; 4) не були протягом останніх семи років керівниками юридичних осіб, визнаних банкрутами або підданих процедурі примусової ліквідації у період перебування цієї особи на керівній посаді; 5) не є пов'язаними особами інших членів ради фонду. Кандидат у члени ради пенсійного фонду інформує засновника щодо прямого та/або

опосередкованого володіння самостійно чи разом з іншими особами 10 і більше відсотками статутного капіталу та/або правом голосу щодо акцій, паїв юридичної особи, або незалежного від формального володіння можливості суттєвого впливу на управління чи діяльність юридичної особи. Член ради фонду може скласти з себе повноваження достроково за власним бажанням. Засновник (засновники) пенсійного фонду, роботодавці - платники корпоративного пенсійного фонду, а також роботодавці, які є вкладниками професійних пенсійних фондів, делегують своїх представників до складу ради фонду в порядку, передбаченому статутом фонду. Такі представники визнаються членами ради фонду після їх затвердження засновником (зборами засновників) фонду. Члени ради фонду набувають своїх повноважень у разі погодження їх кандидатур з Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Погодження або відмова у погодженні здійснюється протягом 30 календарних днів з дня надходження списку членів ради фонду до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. У разі відмови у погодженні Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку надає обґрунтування причин відмови та повний перелік зауважень. Кількість представників у раді фонду від засновників пенсійного фонду будь-якого виду та роботодавців - платників корпоративного пенсійного фонду, а також роботодавців, які є вкладниками відкритих або професійних пенсійних фондів на користь своїх працівників, встановлюється статутом пенсійного фонду чи за рішенням засновника (зборів засновників) фонду. Можливим є визначення одного представника від кількох засновників, роботодавців - платників корпоративного пенсійного фонду, роботодавців, які є вкладниками відкритих або професійних пенсійних фондів на користь своїх працівників. Право на представництво у раді фонду від роботодавця-платника, який приєднався до вже створеного корпоративного пенсійного фонду, при сформованому складі ради цього фонду, реалізується при черговому переобранні членів ради фонду. Повноваження члена ради фонду припиняються у разі: 1) закінчення строку повноважень; 2) вибуття зі складу засновників фонду або виходу із складу роботодавців-платників всіх осіб, представником яких був такий член ради фонду, 2-1) розірвання всіх пенсійних контрактів роботодавцями, які є вкладниками професійних пенсійних фондів, представником яких був такий член ради фонду, 3) прийняття засновником (зборами засновників) рішення про припинення членом ради своїх

повноважень за поданням засновника, роботодавця – платника, роботодавця, який є вкладником, або кількох з них, представником якого (яких) був такий член ради; 4) подання членом ради фонду голові або секретарю ради фонду заяви про вихід із складу ради фонду за власним бажанням; 5) визнання судом члена ради фонду недієздатним; 6) набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо цього члена ради фонду; 7) визнання члена ради фонду судом безвісно відсутнім або померлим; 8) недотримання умов, установлених частиною другою статті 13 «Рада пенсійного фонду» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; 9) вчинення членом ради корпоративного пенсійного фонду дій, які спричинили припинення дії наданої одноосібному засновнику такого фонду ліцензії на провадження адміністрування пенсійних фондів у разі, коли адміністрування цього фонду здійснювалося цим засновником; 10) подання письмової вимоги учасниками фонду, які становлять не менш ніж 25 відсотків від загальної кількості учасників фонду, про відкликання або переобрання члена ради фонду; 10⁻¹) дій або бездіяльності, що шкодять інтересам учасників фонду; 11) смерті члена ради фонду. Рішенням засновника (зборів засновників) фонду може бути встановлена винагорода членам ради фонду. Виплата такої винагороди здійснюється за рахунок тих осіб, представниками яких є члени ради фонду. Організаційно-технічне та матеріальне забезпечення діяльності ради фонду та проведення зборів засновників здійснюється адміністратором фонду за рахунок коштів, сплачених йому відповідно до умов договору про адміністрування пенсійного фонду. Член ради пенсійного фонду може оскаржити до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку рішення щодо припинення його повноважень у випадку, передбаченому пунктом 9 частини п'ятої цієї статті, протягом двох місяців після прийняття такого рішення, а у разі незгоди з рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку – до суду. Члени ради фонду зобов'язані діяти лише в інтересах учасників фонду, належно виконувати свої обов'язки. Члени ради фонду несуть відповідальність за порушення вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку відповідно до закону.

РЕЄСТРАЦІЯ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Реєстрація пенсійного фонду як юридичної особи проводиться у такому порядку: 1) погодження статуту

пенсійного фонду Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку у встановленому законодавством порядку; 2) державна реєстрація пенсійного фонду як юридичної особи відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців»; 3) погодження складу ради фонду Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку у встановленому нею порядку; 4) включення пенсійного фонду до реєстру недержавних пенсійних фондів та реєстрація пенсійних схем Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку у встановленому нею порядку. Пенсійний фонд набуває право на провадження діяльності з недержавного пенсійного забезпечення з моменту включення його до реєстру недержавних пенсійних фондів. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку має право перевіряти документи, подані для включення до реєстру недержавних пенсійних фондів пенсійного фонду, на відповідність їх нормам законодавства та достовірність зазначеної в них інформації та, в разі необхідності, вимагати подання додаткових документів і пояснень, які підтверджують відомості, що містяться у поданих документах. Рішення про включення до реєстру недержавних пенсійних фондів пенсійного фонду або про відмову у включенні до такого реєстру приймається протягом 30 календарних днів з дня подання документів, встановлених Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку може відмовити у включенні до реєстру недержавних пенсійних фондів пенсійного фонду у разі невідповідності поданих документів і даних, що містяться в них, вимогам Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», а також у разі виявлення недостовірної інформації у поданих документах. У разі відмови у включенні до реєстру недержавних пенсійних фондів пенсійного фонду Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку зобов'язана письмово повідомити про це заявника з обов'язковим обґрунтуванням причин відмови та повного переліку зауважень. Відмова у включенні до реєстру недержавних пенсійних фондів пенсійного фонду не перешкоджає повторному зверненню засновника (засновників) до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку у загальному порядку після усунення причин, що були підставою такої відмови. Рішення про відмову у включенні до реєстру недержавних пенсійних фондів пенсійного фонду або порушення строків такої реєстрації може бути оскаржене засновником (засновниками) пенсійного фонду в адміністративному порядку відповідно до Закону

України «Про адміністративну процедуру» та/або до адміністративного суду. Збитки, завдані неправомірною відмовою у включенні до реєстру недержавних пенсійних фондів, відшкодовуються згідно із законом.

РЕЗЕРВНИЙ ФОНД. Фонд, сформований відповідно до законодавчих актів України, що регулюють діяльність господарських товариств, з урахуванням вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» адміністратором, компанією з управління активами з метою відшкодування збитків, що можуть бути завдані цими юридичними особами під час надання послуг пенсійному фонду внаслідок неналежного виконання зобов'язань перед пенсійним фондом та порушення ними законодавства.

РОБОТОДАВЕЦЬ. 1. Власник підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, виду діяльності або уповноважений ним орган чи фізична особа, яка відповідно до законодавства використовує найману працю. 2. Платник корпоративного пенсійного фонду (роботодавець-платник) – роботодавець, який визнає статут уже створеного корпоративного пенсійного фонду, виявив бажання перераховувати грошові кошти на користь своїх працівників до такого фонду на підставі договору, укладеного ним з радою цього пенсійного фонду.

РОЗПОДІЛ ТА УСПАДКУВАННЯ ПЕНСІЙНИХ АКТИВІВ. Пенсійні кошти, накопичені за час перебування у шлюбі одним з подружжя у пенсійному фонді чи на пенсійному депозитному рахунку, є спільним майном подружжя, якщо інше не передбачено шлюбним контрактом або законом. У разі розподілу пенсійних коштів у зв'язку з розірванням шлюбу кожна із сторін визначає відповідно пенсійний фонд чи банківську установу, яка має право на відкриття пенсійного депозитного рахунку, для передачі належної їй частини пенсійних коштів та письмово повідомити про це адміністратора та банківську установу, з яких передаються пенсійні кошти. Пенсійні кошти успадковуються згідно з цивільним законодавством України. Якщо адміністратор має інформацію про смерть учасника фонду чи оголошення такої особи померлою, адміністратор зобов'язаний письмово повідомити протягом 10 робочих днів з дня отримання зазначеної інформації осіб, зазначених таким учасником, а також державну нотаріальну контору за місцем проживання учасника фонду. Спадкоємець, який прийняв спадщину, зобов'язаний протягом двох місяців після закінчення строку для прийняття спадщини подати адміністратору заяву про оформлення права на спадщину.

Успадковані пенсійні кошти виплачуються спадкоємцям як одноразова пенсійна виплата в порядку, визначеному Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Якщо успадковані пенсійні кошти сформовано за рахунок коштів накопичувальної системи пенсійного страхування і спадкоємець не досяг пенсійного віку, передбаченого статтею 26 «Умови призначення пенсії за віком» Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", такі кошти за бажанням спадкоємця можуть бути спрямовані до Накопичувального пенсійного фонду та обліковуватися на його накопичувальному пенсійному рахунку або до іншого недержавного пенсійного фонду – суб'єкта другого рівня, учасником якого є зазначений спадкоємець. При цьому розмір витрат на переведення пенсійних коштів визначається відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». У разі відсутності в померлого учасника накопичувальної системи пенсійного страхування спадкоємців за законом та за заповітом належні йому кошти, що обліковані на його накопичувальному пенсійному рахунку в Накопичувальному фонді або на індивідуальному пенсійному рахунку у відповідному недержавному пенсійному фонді – суб'єкті другого рівня, спрямовуються до резерву коштів для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду у майбутніх періодах, передбаченого статтею 74 «Резерв коштів Пенсійного фонду» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». У такому разі робиться відповідна позначка в його персональній обліковій картці в системі персоніфікованого обліку. Адміністратор, страховик або банківська установа здійснює одноразову пенсійну виплату спадкоємцям у строки, визначені Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення», якщо протягом цього строку не було накладено заборону на здійснення виплати згідно із законом.

С

САМОРЕГУЛІВНА ОРГАНІЗАЦІЯ АДМІНІСТРАТОРІВ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Неприбуткова організація (непідприємницьке товариство), що створюється з метою встановлення професійних стандартів діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів, захисту та

представлення інтересів своїх членів, а також учасників недержавних пенсійних фондів.

СИСТЕМА НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. Складова частина системи накопичувального пенсійного забезпечення, яка ґрунтується на засадах добровільної участі фізичних та юридичних осіб, крім випадків, передбачених законами, у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання учасниками недержавного пенсійного забезпечення додаткових до загальнообов'язкового державного пенсійного страхування пенсійних виплат. Недержавне пенсійне забезпечення здійснюється: пенсійними фондами шляхом укладення пенсійних контрактів між адміністраторами пенсійних фондів та вкладниками таких фондів відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; страховиками шляхом укладення договорів страхування довічної пенсії з учасниками фонду, страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та законодавства про страхування; банківськими установами відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та законодавства про банківську діяльність шляхом укладення договорів про відкриття пенсійних депозитних рахунків для накопичення пенсійних заощаджень у межах суми, визначеної для відшкодування вкладів Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, що встановлюється згідно із законом.

СКЛАД АКТИВІВ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. До складу активів пенсійного фонду відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» належать: активи в грошових коштах; активи в цінних паперах; інші активи згідно із законодавством. Пенсійні активи у цінних паперах складаються з: 1) цінних паперів, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими радами відповідно до законодавства; 2) акцій українських емітентів; 2¹⁾ облігацій українських емітентів, кредитний рейтинг яких відповідає інвестиційному рівню за Національною рейтинговою шкалою, визначеною законодавством України, або які відповідно до норм законодавства допущені до торгів на регульованому фондовому ринку, що відповідає вимогам, установленим Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку; 2²⁾ депозитних сертифікатів банків; 3) цінних паперів, погашення та отримання доходу за

якими гарантовано урядами іноземних держав, при цьому встановлення вимог до рейтингу зовнішнього боргу та визначення рейтингових компаній здійснюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку; 3¹⁾ облігацій міжнародних фінансових організацій, що розміщуються на території України; 4) облігацій іноземних емітентів (крім облігацій міжнародних фінансових організацій, що розміщуються на території України) з інвестиційним рейтингом, визначеним відповідно до пункту 3; 5) акцій іноземних емітентів, що перебувають в обігу на регульованих фондових ринках та допущені до торгів на одній з таких фондових бірж, як Нью-Йоркська, Лондонська, Токійська, Франкфуртська, або у торговельно-інформаційній системі НАСДАК (*NASDAQ*). Емітент цих акцій повинен провадити свою діяльність не менше ніж протягом 10 років і бути резидентом країни, рейтинг зовнішнього боргу якої визначається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку; 6) іпотечних облігацій. Пенсійні активи пенсійного фонду в цінних паперах не можуть включати: 1) цінні папери, емітентами яких є зберігач, особи, що здійснюють управління пенсійними активами, адміністратор (крім випадків, передбачених частиною другою статті 49 «Загальні обмеження інвестиційної діяльності з пенсійними активами пенсійного фонд» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення»), аудитор (аудиторська фірма) та особи, що надають консультаційні, агентські або рекламні послуги, з якими пенсійним фондом укладено відповідні договори, та їх пов'язані особи, засновники пенсійного фонду та їх пов'язані особи (крім випадків, передбачених частиною другою статті 49 «Загальні обмеження інвестиційної діяльності з пенсійними активами пенсійного фонд» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення»); 2) цінні папери (крім акцій), які не допущені до торгів на регульованому фондовому ринку, крім випадку, якщо кредитний рейтинг облігацій відповідає інвестиційному рівню за Національною рейтинговою шкалою, визначеною законодавством (вимоги цього пункту не застосовуються до депозитних сертифікатів банків та облігацій міжнародних фінансових організацій, що розміщуються на території України); 3) цінні папери, емітентами яких є інститути спільного інвестування, якщо інше не встановлено нормативно-правовими актами Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку; 4) векселі; 5) похідні цінні папери. Пенсійні активи не можуть формуватися за рахунок коштів, отриманих на підставах, що суперечать законодавству. Пенсійні активи не можуть бути предметом

застави і повинні використовуватися лише на цілі, передбачені статтею 48 «Використання пенсійних активів» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». На пенсійні активи не може бути звернене стягнення за зобов'язаннями засновників пенсійного фонду, роботодавців-платників, осіб, що здійснюють управління активами пенсійного фонду, адміністратора, зберігача такого фонду та страховика, з яким укладено договір страхування довічної пенсії учасником відповідного пенсійного фонду або договір страхування ризику настання інвалідності чи смерті учасника фонду. Обчислення та визначення чистої вартості активів пенсійного фонду, їх облік, зарахування здійснюються адміністратором та особою, що здійснює управління активами такого пенсійного фонду, за методикою та у порядку, визначеними Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. У разі купівлі-продажу цінних паперів такі операції відображаються в обліку пенсійного фонду на кінець робочого дня, протягом якого здійснювалися ці операції. На пенсійні активи не може бути звернене будь-яке стягнення або застосована конфіскація, якщо вони сформовані за рахунок коштів, отриманих на підставах, що не суперечать законодавству. Активи пенсійного фонду можуть формуватися виключно внаслідок операцій, пов'язаних з провадженням пенсійним фондом діяльності з недержавного пенсійного забезпечення, відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

СТАТУТ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Пенсійний фонд діє на підставі статуту, який повинен відповідати вимогам Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Статут пенсійного фонду, а також зміни до нього затверджуються засновником (зборами засновників) пенсійного фонду. Приєднання до корпоративного пенсійного фонду роботодавця – платника пенсійного фонду не потребує внесення змін до статуту пенсійного фонду. Статутом пенсійного фонду можуть встановлюватися тільки такі умови і правила недержавного пенсійного забезпечення, які не суперечать Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та іншим нормативно-правовим актам, прийнятим відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Статут пенсійного фонду повинен містити: 1) повне і скорочене (за наявності) найменування, вид фонду (відкритий, корпоративний чи професійний), місцезнаходження ради фонду; 2) відомості про засновників фонду із зазначенням їх місцезнаходження (юридичної

адреси); 3) порядок внесення змін до пенсійних схем та їх скасування; 4) порядок затвердження і внесення змін до інвестиційної декларації фонду; 5) порядок укладення пенсійних контрактів; 6) права та обов'язки фонду, його засновника (засновників), роботодавців – платників, вкладників, учасників, а також порядок їх реалізації і виконання; 7) у разі якщо засновників декілька – порядок скликання, проведення зборів засновників (у тому числі шляхом опитування), формування порядку денного, прийняття ними рішень та їх компетенцію; 8) повноваження ради пенсійного фонду, порядок її утворення та функціонування, скликання її засідань, кваліфікаційні вимоги до її членів; 9) умови набуття статусу учасника фонду; 10) умови сплати внесків до пенсійного фонду; 11) порядок використання пенсійних активів фонду; 12) види дозволених витрат, пов'язаних з діяльністю пенсійного фонду; 13) порядок організації звітності, а також порядок отримання учасниками фонду виписок про стан їх індивідуальних пенсійних рахунків; 14) порядок припинення пенсійного фонду; 15) умови, за яких можуть бути проведені вибір і заміна адміністратора, компанії з управління активами, зберігача та порядок такої заміни із зазначенням дій, спрямованих на захист прав учасників фонду; 16) порядок оприлюднення інформації про діяльність пенсійного фонду; 17) порядок внесення змін до статуту пенсійного фонду; 18) порядок зміни складу засновників пенсійного фонду (у зв'язку із вступом, виходом, вибуттям засновників); 19) інші положення, що не суперечать законодавству. Статут пенсійного фонду та зміни до нього реєструються відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» з урахуванням особливостей, встановлених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Зміни до статуту пенсійного фонду не можуть погіршувати умови пенсійного забезпечення учасників фонду. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку не погоджує статuti та зміни до статутів пенсійних фондів, які порушують вимоги, встановлені Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Статут та зміни до статуту погоджуються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку у встановленому нею порядку до їх реєстрації відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань». У разі створення пенсійного фонду одноосібним засновником повноваження засновника визначаються статутом такого фонду з урахуванням вимог пунктів "а" – "г"

частини третьої статті 16 «Збори засновників пенсійного фонду» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

СТРОК ДІЇ ПЕНСІЙНОГО КОНТРАКТУ. Пенсійний контракт набирає чинності з моменту його підписання вкладником фонду та адміністратором. Дія пенсійного контракту вважається закінченою: 1) після повного виконання вкладником фонду своїх зобов'язань за пенсійним контрактом та укладення учасником (учасниками) фонду договору про виплату пенсії на визначений строк з пенсійним фондом; 2) після передачі пенсійних коштів учасника фонду страховику відповідно до укладеного учасником фонду договору страхування довічної пенсії; 3) після передачі пенсійних коштів учасника фонду банківській установі відповідно до укладеного учасником фонду договору про відкриття пенсійного депозитного рахунку; 4) у разі смерті учасника фонду та виконання передбачених у зв'язку з цим умов; 5) у разі ліквідації пенсійного фонду в порядку, передбаченому Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; 6) у разі заміни вкладником фонду пенсійного фонду на умовах та у порядку, передбачених законом; 7) у разі ліквідації вкладника фонду – юридичної особи, без визначення його правонаступника; 8) у разі дострокового розірвання контракту в порядку, передбаченому Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; 9) в інших випадках, передбачених пенсійним контрактом згідно з законом. У разі прийняття рішення про заміну пенсійного фонду вкладник фонду зобов'язаний: відповідно до закону, – договір страхування довічної пенсії із страховиком чи відкрити пенсійний депозитний рахунок у банку, надіслати адміністратору пенсійного фонду, участь у якому припиняється, заяву про розірвання пенсійного контракту та копію пенсійного контракту, укладеного з іншим пенсійним фондом, або договір страхування довічної пенсії із страховиком чи договір про відкриття пенсійного депозитного рахунку у банку. Передача пенсійних коштів, належних учаснику фонду, здійснюється адміністратором у порядку, встановленому статтею 18 «Операції з пенсійними активами при ліквідації пенсійного фонду» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». У разі якщо з вини адміністратора несвоєчасно перераховані пенсійні кошти учасника фонду, такий адміністратор зобов'язаний сплатити йому за власний рахунок пеню в розмірі подвійної облікової ставки Національного банку України в розрахунок на один день від суми, що підлягає перерахуванню за кожен день прострочення платежу, у

порядку, визначеному Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку має право прийняти рішення щодо зменшення суми пені, нарахованої адміністратору, якщо затримка у перерахуванні пенсійних коштів учасника фонду сталася з поважних причин.

СТРУКТУРА СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ. Система пенсійного забезпечення в Україні складається з трьох рівнів. Перший рівень – солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (солідарна система), що базується на засадах солідарності та субсидування та здійснення виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду на умовах та в порядку, передбачених Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Другий рівень – накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (накопичувальна система пенсійного страхування), що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у Накопичувальному фонді або у відповідних недержавних пенсійних фондах – суб'єктах другого рівня системи пенсійного забезпечення та здійснення фінансування витрат на оплату договорів страхування довічних пенсій і одноразових виплат на умовах та в порядку, передбачених законом. Третій рівень – система недержавного пенсійного забезпечення, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсійних виплат на умовах та в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення. Перший та другий рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять систему загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Другий та третій рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять систему накопичувального пенсійного забезпечення. Для окремих категорій громадян законами України можуть встановлюватися умови, норми і порядок їх пенсійного забезпечення, відмінні від загальнообов'язкового державного пенсійного страхування і недержавного пенсійного забезпечення. Громадяни України можуть бути учасниками та отримувати пенсійні виплати одночасно з різних рівнів системи пенсійного забезпечення в Україні. Обов'язковість участі або обмеження щодо участі громадян у відповідних рівнях системи пенсійного забезпечення в Україні та

отримання пенсійних виплат встановлюються законами з питань пенсійного забезпечення. Питання участі іноземців і осіб без громадянства в системі пенсійного забезпечення в Україні та участі громадян України в іноземних пенсійних системах регулюються відповідно Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», іншими законами з питань пенсійного забезпечення та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

СУБ'ЄКТИ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. Суб'єктами недержавного пенсійного забезпечення є: недержавні пенсійні фонди; страховики, які уклали договори пенсійного страхування, страхування довічної пенсії з учасниками фонду, страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду, банківські установи, які уклали договори про відкриття пенсійних депозитних рахунків; вкладники та учасники пенсійних фондів, учасники накопичувальної системи пенсійного страхування; вкладники пенсійних депозитних рахунків; учасники недержавного пенсійного забезпечення; засновники пенсійних фондів; роботодавці – платники корпоративних пенсійних фондів; саморегулювні організації суб'єктів, які надають послуги у сфері недержавного пенсійного забезпечення; адміністратори пенсійних фондів; компанії з управління активами; зберігачі; аудитори; особи, які надають консультаційні та агентські послуги відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

СУБ'ЄКТИ СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ. Суб'єктами солідарної системи є: застраховані особи, а в окремих випадках, визначених Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», – члени їхніх сімей та інші особи; страхувальники; Пенсійний фонд; уповноважений банк; підприємства, установи, організації (організації), що здійснюють виплату і доставку пенсій. Суб'єктами системи накопичувального пенсійного забезпечення є: особи, на користь яких здійснюються накопичення, включаючи перерахування внесків, та інвестування коштів (учасники); особи, які або від імені яких здійснюються перерахування внесків (вкладники); Накопичувальний фонд; недержавні пенсійні фонди; юридичні особи, які здійснюють діяльність із адміністрування недержавних пенсійних фондів, управління та зберігання пенсійних активів; страховики, які уклали договори страхування довічної

пенсії з учасниками, страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника; банківські установи, які уклали договори про відкриття пенсійних депозитних рахунків.

Т

ТИМЧАСОВЕ ПРИЗНАЧЕННЯ АДМІНІСТРАТОРА НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. У разі, якщо протягом десяти робочих днів з дати отримання пенсійним фондом повідомлення про припинення дії ліцензії адміністратора цього фонду рада фонду не укладе договір з новим адміністратором, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку може тимчасово призначити своїм рішенням адміністратора для виконання всіх функцій адміністратора, дію ліцензії якого припинено. Порядок тимчасового призначення адміністратора визначається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Рішення про тимчасове призначення адміністратора надається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку у письмовій формі адміністратору, дію ліцензії якого припинено, а також всім пенсійним фондам, з якими цим адміністратором було укладено договори, та їх компаніям з управління активами або іншій особі, яка здійснює управління активами, протягом одного робочого дня після прийняття такого рішення. Розмір оплати послуг тимчасово призначеного адміністратора визначається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку виходячи із середніх розмірів оплати відповідних послуг. Рада фонду має право укласти договір про адміністрування пенсійного фонду з тимчасово призначеним адміністратором або змінити тимчасово призначеного адміністратора шляхом укладення договору з іншим адміністратором і повинна повідомити про це Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку протягом трьох робочих днів після укладення відповідного договору. На підставі цього повідомлення зупиняється дія рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про тимчасове призначення адміністратора.

У

УМОВИ Й СТРОКИ ЗДІЙСНЕННЯ ПЕНСІЙНИХ ВИПЛАТ ПЕНСІЙНИМИ ФОНДАМИ ТА ЗА РАХУНОК ПЕНСІЙНИХ КОШТІВ, НАКОПИЧЕНИХ НА ПЕНСІЙНИХ ДЕПОЗИТНИХ РАХУНКАХ У БАНКУ. Підставами для здійснення пенсійних виплат пенсійними фондами є: 1) досягнення учасником фонду пенсійного віку, визначеного відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення»; 2) визнання учасника фонду особою з інвалідністю; 3) медично підтверджений критичний стан здоров'я (онкозахворювання, інсульт тощо) учасника фонду; 4) виїзд учасника фонду на постійне проживання за межі України; 5) смерть учасника фонду. Пенсійний вік, після досягнення якого учасник фонду має право на отримання пенсійної виплати, визначається за заявою учасника фонду, форма якої встановлюється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, крім випадків, коли пенсійний вік визначається пенсійним контрактом відповідно до закону, що встановлює обов'язковість відрахувань на недержавне пенсійне забезпечення для окремих категорій громадян. Пенсійний вік, що визначається учасником фонду, може бути меншим від пенсійного віку, який надає право на пенсію за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням, але не більш як на 10 років, якщо інше не визначено законом. Пенсійний вік, що визначається учасником фонду, може бути більшим від пенсійного віку, який надає право на пенсію за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням. У заяві учасника фонду, де визначається дата настання його пенсійного віку з дотриманням обмежень, встановлених цією частиною, учасник фонду зобов'язаний зазначити вид обраної ним пенсійної виплати. Заява подається адміністратору пенсійного фонду не пізніше ніж за два місяці до настання пенсійного віку, визначеного учасником фонду. Учасник фонду має право змінити визначений ним пенсійний вік шляхом подання про це заяви адміністратору не пізніше ніж за 15 робочих днів до настання визначеного ним пенсійного віку. У разі набуття учасником фонду права на отримання пенсії по інвалідності за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням виплата пенсії за рахунок коштів пенсійного фонду допускається раніше настання пенсійного віку, визначеного Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». У цьому випадку учасник фонду має право визначити свій

пенсійний вік після настання інвалідності без урахування обмежень, встановлених частиною другою цієї статті, та подати заяву адміністратору. Виплата пенсії на визначений строк, що здійснюється за рахунок коштів пенсійного фонду, розпочинається з дня досягнення учасником фонду віку, визначеного в його заяві, із здійсненням першої виплати протягом 45 робочих днів. Одноразова пенсійна виплата здійснюється за умов, визначених статтею 65 «Пенсійна виплата, що здійснюється одноразово» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Відмова або затримка в здійсненні пенсійних виплат забороняється, крім випадків, передбачених законом. У разі відмови або затримки пенсійних виплат учасник фонду має право оскаржити дії осіб, які здійснюють пенсійні виплати, до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку або до суду. Порушення строків здійснення пенсійних виплат є підставою для застосування санкцій, встановлених законом. Пенсійні виплати з пенсійного фонду здійснюються незалежно від отримання виплати за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням або з інших джерел. Пенсійні фонди не мають права здійснювати пенсійні виплати за рахунок страхових внесків, крім випадків одноразової пенсійної виплати учаснику накопичувальної системи пенсійного страхування відповідно до статті 56 «Умови та порядок отримання одноразової виплати» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». У разі визнання учасника фонду особою з інвалідністю обліковані на його індивідуальному пенсійному рахунку пенсійні активи можуть бути використані за його вибором для здійснення виплати пенсії на визначений строк на умовах, передбачених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення», або здійснення одноразової пенсійної виплати незалежно від суми коштів, необхідної для призначення пенсії на визначений строк. Пенсійні кошти, накопичені на пенсійних депозитних рахунках у банку, використовуються виключно для здійснення учаснику недержавного пенсійного забезпечення пенсійної виплати на визначений строк або одноразової пенсійної виплати, або у разі досягнення пенсійного віку, визначеного відповідно до закону, – для укладення договору страхування довічної пенсії з обраним ним страховиком чи на інші виплати, передбачені Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Порядок використання пенсійних коштів, що акумульовані на пенсійних депозитних рахунках у банках учасниками недержавного пенсійного забезпечення для здійснення пенсійних виплат відповідно до

Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», встановлюється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку за погодженням з Національним банком України.

УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ЗАМІНИ ОСОБИ, ЯКА ПРОВАДИТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ З УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Рада фонду може замінювати особу, що провадить діяльність з управління активами пенсійного фонду, з обов'язковим повідомленням про це Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку із зазначенням причин такої заміни протягом одного робочого дня з дати прийняття цього рішення. Заміна такої особи може провадитися: після закінчення строку відповідного договору про управління активами; у разі дострокового розірвання такого договору за ініціативою ради пенсійного фонду; у разі дострокового розірвання такого договору за ініціативою особи, яка здійснює управління активами пенсійного фонду. Дострокове розірвання договору про управління активами за ініціативою ради фонду провадиться у разі: 1) припинення дії Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку ліцензії на провадження діяльності з управління активами, наданої особі, яка провадить діяльність з управління активами пенсійного фонду; 2) припинення особи, яка провадить діяльність з управління активами пенсійного фонду; 3) укладення особою, яка провадить діяльність з управління активами пенсійного фонду, угод, які порушують або наслідком яких є порушення норм законодавства з недержавного пенсійного забезпечення, умов договору про управління активами пенсійного фонду або умов інвестиційних декларацій пенсійних фондів; 4) визнання незадовільними результатів діяльності такої особи щодо управління активами пенсійного фонду радою фонду; 5) зменшення протягом року більш як на 20 відсотків середньозваженого показника зміни чистої вартості одиниці пенсійних активів фонду та/або більш як на 10 відсотків середньозваженого показника зміни чистої вартості одиниці пенсійних активів накопичувальної системи пенсійного страхування; за пенсійними активами, які перебували в управлінні особи (осіб), що провадить (провадять) діяльність з управління активами пенсійного фонду, якщо таке зменшення не обумовлено об'єктивними змінами на фінансовому ринку. Дострокове розірвання договору про управління активами за ініціативою особи, яка здійснює управління активами пенсійного фонду, провадиться у разі, коли така особа не спроможна надалі здійснювати управління активами

пенсійного фонду, про що така особа повинна письмово повідомити раду відповідного пенсійного фонду із зазначенням причин, які перешкоджають виконанню нею такого договору. У разі закінчення строку або розірвання договору про управління активами рада фонду зобов'язана: 1) протягом одного робочого дня з дати припинення зобов'язань за таким договором письмово повідомити зберігача та особу, що здійснює управління активами пенсійного фонду, про закінчення строку договору про управління активами або його розірвання із зазначенням причин цього; 2) не пізніше одного місяця з дати припинення зобов'язань за таким договором укласти договір про управління активами пенсійного фонду з іншою особою, яка отримала ліцензію на провадження діяльності з управління активами, у разі, коли управління активами фонду здійснювалося лише однією особою. Порядок та термін передачі повноважень у разі заміни особи, яка провадить діяльність з управління активами пенсійного фонду, а також порядок призначення особи, яка тимчасово здійснюватиме управління активами пенсійного фонду у разі невиконання радою фонду вимоги, встановленої пунктом 2 частини третьої статті 37 «Умови проведення заміни особи, яка провадить діяльність з управління активами пенсійних фондів» Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» (у разі закінчення строку або розірвання договору про управління активами рада фонду зобов'язана не пізніше одного місяця з дати припинення зобов'язань за таким договором укласти договір про управління активами пенсійного фонду з іншою особою, яка отримала ліцензію на провадження діяльності з управління активами, у разі, коли управління активами фонду здійснювалося лише однією особою), встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

УСТАНОВЧІ ДОКУМЕНТИ ПРОФЕСІЙНОГО АДМІНІСТРАТОРА ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Професійний адміністратор пенсійного фонду діє на підставі засновницького договору і статуту, які повинні відповідати вимогам законів України, що регулюють діяльність господарських товариств та Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Статут професійного адміністратора не може передбачати провадження ним будь-яких інших видів діяльності, крім визначених Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Інформація про внесення змін до установчих документів професійного адміністратора має надаватися ним Національній

комісії з цінних паперів та фондового ринку протягом семи робочих днів після реєстрації таких змін.

УЧАСНИК НАКОПИЧУВАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ. Фізична особа, яка сплачує страхові внески до накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та прийняла рішення про спрямування цих внесків до пенсійного фонду – суб'єкта другого рівня у порядку, встановленому Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

УЧАСНИК НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. Фізична особа, на користь якої сплачуються (сплачувалися) пенсійні внески до пенсійного фонду або на пенсійний депозитний рахунок у банку і яка має право на недержавне пенсійне забезпечення на умовах і в порядку, визначених пенсійним контрактом, договором про відкриття пенсійного депозитного рахунка або договором страхування довічної пенсії та цим Законом, або яка отримує пенсійні виплати із пенсійного фонду,

УЧАСНИК ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Фізична особа, на користь якої сплачуються (сплачувалися) пенсійні внески до пенсійного фонду та яка має право на отримання пенсійних виплат або отримує такі виплати з пенсійного фонду згідно із Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення»;

УЧАСНИКИ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ. Учасниками фонду можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства. Участь фізичних осіб у будь-якому недержавному пенсійному фонді є добровільною, крім випадків, встановлених законом. Фізична особа може бути учасником кількох пенсійних фондів за власним вибором відповідно до вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». Пенсійні виплати можуть здійснюватися учаснику фонду або його спадкоємцю. Учасники відкритого та професійного пенсійного фонду мають право залишатися його учасниками у разі припинення здійснення пенсійних внесків на їх користь, припинення (розірвання) пенсійних контрактів, укладених на їх користь. Умови та порядок недержавного пенсійного забезпечення учасників фонду установлюються у вигляді пенсійних схем.

Ч

ЧИСТА ВАРТІСТЬ АКТИВІВ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ. Різниця між вартістю активів пенсійного фонду на день проведення підрахунку та сумою зобов'язань пенсійного фонду, що підлягають виконанню на день проведення підрахунку.

ЧИСТА ВАРТІСТЬ ОДИНИЦІ ПЕНСІЙНИХ АКТИВІВ. Розрахункова вартість одиниці пенсійних активів, що визначається шляхом ділення чистої вартості активів на загальну кількість одиниць пенсійних активів на день підрахунку. Чиста вартість одиниці пенсійних активів обчислюється у порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Чиста вартість одиниці пенсійних активів на день надходження першого пенсійного внеску до пенсійного фонду встановлюється у розмірі 1 гривня.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України (прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року) // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/conv#Text>.
3. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII (зі змінами та доповненнями) // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n384>.
5. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
6. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/conv#Text>.
7. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14 січня 1998 року № 16/98-ВР // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80/conv#n87>.
8. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 грудня 2000 року № 2121-III // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.
9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14/conv#top>.

10. Про депозитарну систему України : Закон України від 6 липня 2012 року № 5178-VI // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17#Text>.
11. Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків : Закон України від 30 жовтня 1996 року № 448/96-ВР // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96%D0%B2%D1%80/conv-#Text>.
12. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 9 липня 2003 року № 1058-IV // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15/conv#Text>.
13. Про зайнятість населення : Закон України від 5 липня 2012 року № 5067-VI // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17/conv#Text>.
14. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11 січня 2001 року № 2210-III // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>.
15. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 8 липня 2010 року № 2464-VI // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17/conv#>.
16. Про інститути спільного інвестування : Закон України від 5 липня 2012 року № 5080-VI // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17/conv-#Text>.
17. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>.
18. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 9 липня 2003 року № 1057-IV // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15/conv-#Text>.

19. Про оборону України : Закон України від 6 грудня 1991 року №1932-XII // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>.
20. Про оплату праці : Закон України від 24 березня 1995 року №108/95-ВР // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80/conv#Text>.
21. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23 лютого 2006 року № 3480-IV // База даних „Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/conv#Text>.
22. Плиса В. Державне регулювання страхового ринку України в умовах глобалізації / В. Плиса. Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків: Збірник тез VII Міжнародної науково-практичної конференції. 18-19 жовтня 2012 р. – Черкаси: ЧІБС УБС НБУ, 2012. – С.265-267.
23. Плиса В. Кваліфікаційні вимоги до осіб, які можуть займатися актуарними розрахунками в Україні. / В. Плиса. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції „Економічна Система України минуле, сучасне, майбутнє” (21-22 жовтня 2005 року, м. Львів) – Львів: ЛНУ ім. І. Франка. 2005. – С. 272-273.
24. Плиса В. Проблеми регулювання страхових відносин в умовах ринкової трансформації економіки України / В. Плиса. Ринкова трансформація економіки України: теорія, практика, перспективи: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Львів, 24-25 жовтня 2003 р. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – С. 209-210.
25. Плиса В. Проблеми розвитку страхової системи України / В. Плиса. Реформування фінансово-кредитної системи і стимулювання економічного зростання: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Тези доповідей (30-31 травня 2003 року) / Відп. ред. Р.А. Слав'юк. – Луцьк, 2003. – С. 13-14.
26. Плиса В. Проблеми розвитку страхової справи в Україні / В. Плиса // Вісник Львівського університету. Серія економічна. – Вип. 29. – 1999. – С. 131-133.

27. Плиса В. Стратегії розвитку та модернізації страхового ринку України / В. Плиса. // Формування ринкової економіки в Україні. – Вип. 23. – 2011. – С. 214-224.
28. Плиса В. Стратегія посткризового розвитку страхового ринку України / В. Плиса. Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків : Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. 20–21 жовтня 2011 р. – Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2011. – 396 с. – С. 196-198.
29. Плиса В. Страховий ринок України: проблеми становлення, цільова орієнтація стратегії розвитку та перспективи інтеграції у світовий страховий ринок / В. Плиса. Українське державотворення: уроки, проблеми, перспективи: Матеріали науково-практичної конференції – Львів: ЛФ УАДУ, 2001. – Ч.2. – С. 82-85.
30. Плиса В. Страхування у фінансовій системі України: проблеми та перспективи розвитку / В. Плиса Бюджетно-податкові чинники активізації розвитку фінансових ринків та фінансового посередництва: матеріали науково-практичної конференції. – Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2008. – С. 294-295.
31. Плиса В., Плиса З. Схеми балансових конструкцій: балансові теорії і міжнародна практика / В. Плиса, З. Плиса // Вісник Львівського університету. Серія економічна. – Вип. 41. – 2009. – С.492-500.
32. Плиса В.Й. Антикризове управління діяльністю страховика. / В.Й. Плиса, З.П. Плиса // Науковий вісник НЛТУ України. – Вип. 20.3. – 2010. – С. 221-226.
33. Плиса В.Й. Бухгалтерський облік : підручник / В.Й. Плиса, З.П. Плиса. – Львів: Видавництво ННБК „АТБ”, 2011. – 420 с.
34. Плиса В.Й. Глобалізація і проблеми державного регулювання страхового ринку України. / В.Й. Плиса. // Формування ринкової економіки в Україні. – Спецвипуск 13. – 2004. – С. 385-390.
35. Плиса В.Й. Державне регулювання страхового ринку в економічній системі України. / В.Й. Плиса. // Вісник соціально-економічних досліджень: Збірник наукових праць. Вип. 30. – 2008. – С. 324-332.
36. Плиса В.Й. Державне регулювання страхового ринку України в умовах глобалізації. / В.Й. Плиса // Вісник Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ). – 2012. – № 3 (15). – С. 219-224.

37. Плиса В.Й. Державне регулювання страхового ринку України в умовах глобалізації. / В.Й. Плиса. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Економіка). – Вип. 106. – 2008. – С. 26–30.
38. Плиса В.Й. Державне регулювання фондового ринку в Україні : монографія. / В.Й. Плиса, Н.В. Блага. – Львів: Видавництво ННБК „АТБ”, 2007. – 168 с.
39. Плиса В.Й. Електронні канали реалізації страхових послуг: проблеми формування структури, оцінка переваг та недоліків. / В.Й. Плиса. // Формування ринкової економіки в Україні. – Вип. 26. Ч. 2. – 2012. – С. 121–127.
40. Плиса В.Й. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування в Україні : навч. посібник. / В.Й. Плиса. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 160 с.
41. Плиса В.Й. Зміцнення фінансової сталості підприємства. / В.Й. Плиса. // Фінанси України. – 1998. – №5. – С.86–90.
42. Плиса В.Й. Інтеграція страхового ринку України у світовий страховий простір. / В.Й. Плиса. // Фінанси України. – 2002. – №7. – С. 94–103.
43. Плиса В.Й. Канали реалізації страхових послуг: проблеми формування структури, шляхи оптимізації потоків та організація системи управління / В.Й. Плиса – Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2012. – № 2 (18). – С. 374–394.
44. Плиса В.Й. Модель державного регулювання страхового ринку в Україні / В.Й. Плиса, З.П. Плиса // Науковий вісник НЛТУ України. – Вип. 20.10. – 2010. – С. 209–215.
45. Плиса В.Й. Організація стратегічного управління страховиком в умовах переходу до ринку. / В.Й. Плиса. // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки [Економічні науки]. – 2001. – № 3. – С. 150–153.
46. Плиса В.Й. Основи страхування : навч. посібник. / В.Й. Плиса. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. – 144 с.
47. Плиса В.Й. Основні страхові поняття і терміни : довідник. / В.Й. Плиса. – Львів: ЛДУ імені Івана Франка, 1999. – 64 с.

48. Плиса В.Й. Особливості становлення, проблеми та перспективи розвитку страхового ринку в Україні. / В. Плиса // Вісник Львівського університету. Серія економічна. – Вип. 30. – 2001. – С.158-167.
49. Плиса В.Й. Проблеми організації антикризового управління страховими організаціями в умовах переходу до ринку. / В.Й. Плиса. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія економіка. – Вип. 60-61. – 2002. – С. 54-55.
50. Плиса В.Й. Проблеми розвитку медичного страхування в Україні / В.Й. Плиса. // Формування ринкової економіки в Україні. – Вип. 5 – 1999. – С. 154-158.
51. Плиса В.Й. Проблеми розвитку сфери страхових інтернет-послуг в економіці України / В.Й. Плиса // Вісник Львівського університету. Серія економічна. – Вип. 49. – 2013. – С. 174-178.
52. Плиса В.Й. Соціокультурні передумови становлення страхового підприємництва в Україні. / В.Й. Плиса. // Формування ринкової економіки в Україні. – Спецвипуск 17. – 2008. – С. 260-264.
53. Плиса В.Й. Стратегія інтеграції страхового ринку України в світовий страховий простір. / В.Й. Плиса. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Економіка). – Вип. 139. – 2012. – С. 53-55.
54. Плиса В.Й. Стратегія посткризового розвитку страхового ринку України. / В.Й. Плиса. // Фінансовий простір. – 2011. – № 3. – С. 90-96.
55. Плиса В.Й. Стратегія розвитку державного регулювання страхового ринку України та шляхи її реалізації. / В.Й. Плиса. // Формування ринкової економіки в Україні. – Вип. 21. – 2010. – С. 373-382.
56. Плиса В.Й. Стратегія розвитку страхового ринку України. / В.Й. Плиса. // Вісник Львівського університету. Серія економічна. – Вип. 42. – 2009. – С. 130-136.
57. Плиса В.Й. Стратегія управління фінансовою стійкістю підприємства. / В.Й. Плиса. // Фінанси України. – 1999. – № 11. – С. 36-41.
58. Плиса В.Й. Страховий ринок України в умовах глобалізації страхових відносин. / В.Й. Плиса. // Формування ринкової економіки в Україні. – Спецвипуск 8. – 2001. – С. 369-377.

59. Плиса В.Й. Страхування : довідник. / В.Й. Плиса. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. – 197 с.
60. Плиса В.Й. Страхування : навч. посібник. [Друге видання]. [Рекомендовано МОН України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів]. / В.Й. Плиса. – Київ: Каравела, 2008. – 392 с.
61. Плиса В.Й. Страхування : навч. посібник. [Рекомендовано МОН України як навч. посібник для студентів вищих навч. закладів. Лист №14/8.2–1604 від 08. 07. 2005 року]. / В.Й. Плиса. – Київ: Каравела, 2005. – 392 с.
62. Плиса В.Й. Страхування : підручник [Затверджено МОН України як підручник для студентів вищих навчальних закладів. Лист №1.4/18–Г–2926 від 30.12. 2008 року] / В.Й. Плиса. – Київ: Каравела, 2010. – 472 с.
63. Плиса В.Й. Управління ризиком фінансової стійкості підприємства. / В.Й. Плиса. // Фінанси України. – 2001. – №1. – С. 67-72.
64. Плиса В.Й. Управління фінансовою стійкістю страховика. / В.Й. Плиса. // Фінанси України. – 2001. – №9. – С. 136-142.
65. Плиса В.Й., Плиса З.П. Бухгалтерський облік : навч. посібник. [Рекомендовано МОН України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів]. / В.Й. Плиса, З.П. Плиса. – Київ: Каравела, 2010. – 480 с.
66. Плиса В.Й., Плиса З.П. Бухгалтерський облік : навч. посібник. 2-ге вид., випр. й доп. [Рекомендовано МОН України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів]. / В.Й. Плиса, З.П. Плиса. – Київ: Каравела, 2011. – 520 с.